

2009 m. vasario 25 d.

BENDRIJOS VALSTYBĖS PAGALBOS MVĮ TAISYKLIŲ VADOVAS

**Į KURĮ ĮTRAUKTOS LAIKINOSIOS VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONĖS SIEKIANT
PADIDINTI GALIMYBES GAUTI FINANSAVIMĄ DABARTINĖS FINANSŲ IR
EKONOMIKOS KRIZĖS SĄLYGOMIS**

Pastaba

Vadove pateikta glausta, kartais supaprastinta valstybės pagalbą reglamentuojančių teisės aktų santrauka. Šiame dokumente pateiktos santraukos ir lentelės nėra pagrindas jokioms teisėms įgyti. Skaitytojui, norinčiam susipažinti su konkrečiai sričiai taikomų taisyklių didesnę teisinę galią turinčiu tekstu, šiame tekste pateikiamos tikslios atitinkamų nesutrumpintų teisės aktų tekstų nuorodos.

1.	ĮVADAS	3
1.1.	MVĮ svarba	3
1.2.	Valstybės pagalba MVĮ	4
1.3.	Apibrėžtys	7
1.3.1.	Kas yra MVĮ?	7
1.3.2.	Valstybės pagalbos sąvokos	7
2.	FINANSINĖ PARAMA MVĮ	8
2.1.	Nedidelė pagalba (<i>de minimis</i> taisyklė)	8
2.2.	Valstybės garantijos	10
2.3.	Rizikos kapitalo pagalba	12
3.	PAGALBOS PRIEMONĖS MVĮ AUGIMUI IR VYSTYMUISI REMTI	14
3.1.	Pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai bei naujovių diegimui	14
3.2.	Pagalba aplinkos apsaugai	17
3.3.	Regioninė pagalba	20
3.4.	Investicinė pagalba ir pagalba užimtumui	23
3.5.	Pagalba mokymui	24
3.6.	Pagalba konsultavimui ir dalyvavimui mugėse	25
3.7.	Pagalba moterų verslumui skatinti	26
3.8.	Pagalba palankių sąlygų neturintiems ir neįgaliems darbuotojams	27
3.9.	Pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti	29
4.	LAIKINOSIOS VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONĖS SIEKIANČIOS PADIDINTI GALIMYBES GAUTI FINANSAVIMĄ DABARTINĖS FINANSŲ IR EKONOMIKOS KRIZĖS SĄLYGOMIS	31
	I PRIEDAS	33
	II PRIEDAS	39

1. ĮVADAS

1.1. MVĮ svarba

Mažosios ir vidutinės įmonės (toliau – MVĮ) – ES ekonomikos pagrindas. ES yra daugiau kaip 23 milijonai MVĮ – tai sudaro 99 % Europos įmonių. Jos Europoje kuria naujas darbo vietas ir, įdarbindamos daugiau kaip 100 milijonų darbuotojų ir būdamos glaudžiai susijusios su vietos ir regionų bendruomenėmis, yra socialinės sanglaudos ir stabilumo garantija. MVĮ svarbios Europos augimui, nes pagamina 60 % Europos BVP. Veiklūs verslininkai gali pasinaudoti visomis globalizacijos ir spartėjančių technologinių pokyčių teikiamomis galimybėmis. MVĮ taip pat labai svarbios inovacijų procesui ir yra esminis žinių ekonomikos elementas.

Todėl 2008 m. birželio mėn. Komisijos priimtame **Europos smulkiojo verslo akte (SVA)**¹ išreiškiama Komisijos politinė valia pripažinti esminį MVĮ vaidmenį ES ekonomikoje ir pirmą kartą nustatoma visapusiška ES ir jos valstybių narių politikos sistema. Smulkiojo verslo akte siekiama tobulinti bendrą požiūrį į verslumą, politikos formavimo procese – nuo taisyklių priėmimo iki viešųjų paslaugų – visiems laikams įtvirtinant principą „Visų pirma galvokime apie mažuosius“, ir skatinti MVĮ augimą, padedant joms įveikti likusias vystymosi kliūtis. SVA įvardyta daug veiksmų, skirtų MVĮ veiklai įvairiais lygmenimis paskatinti.

Galimybė gauti reikalingą finansavimą – viena iš didžiausių mažųjų ir vidutinių ES įmonių problemų. Investuotojai ir bankai dažnai nesiryžta finansuoti įkuriamų ar neseniai įkurtų MVĮ dėl su tuo susijusios rizikos. Dėl dabartinio ekonomikos augimo sulėtėjimo ir finansų krizės MVĮ patiria dar didesnių sunkumų siekdamos gauti finansavimą nei kitos įmonės, todėl joms tenka atidėti savo augimui ir numatytų investicijų plėtojimui būtina finansavimą ar netgi to atsisakyti. Tai vienas iš svarbiausių 2008 m. lapkričio 26 d. Komisijos Pirmininko J. M. Barroso paskelbto Komisijos pasiūlymo dėl **Europos ekonomikos atkūrimo plano** elementų. Atkūrimo plane remiamasi Smulkiojo verslo aktu, siekiant suteikti dar didesnę paramą visoms MVĮ, įskaitant labai konkrečias, specialias priemones, skirtas įmonės administracinei naštai sumažinti, pinigų srautui padidinti ir padėti daugiau žmonių tapti verslininkais. Atkūrimo planu siekiama pagerinti MVĮ galimybes gauti finansavimą, bendradarbiaujant su Europos investicijų banku ir Europos investicijų fondu. Jame taip pat pabrėžiama, kad valstybės narės turėtų visapusiškai pasinaudoti neseniai atnaujintomis taisyklėmis dėl tinkamos rūšies valstybės pagalbos suteikimo MVĮ. Valstybės pagalba mažosioms ir vidutinėms Europos įmonėms bus naudinga jų konkurencingumui tik tokiu atveju, jei ta pagalba bus siekiama struktūriškai pagerinti rinkos sąlygas remiantis apgalvotomis investicijomis, kurių tikslas – daugiau naujovių, daugiau mokslinių tyrimų, didesnis energijos efektyvumas, geresni mokymai ir aukštesnės kokybės darbai. Kad dar labiau paremtų MVĮ, Komisija pristatė supaprastinimo paketą, skirtą sprendimų dėl valstybės pagalbos priėmimui ir laikinosioms priemonėms paspartinti, taip leisdamą valstybėms narėms paprasčiau skirti tam tikrų rūšių pagalbą MVĮ.

¹ Komisijos komunikatas Tarybai, Europos Parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Visų pirma galvokime apie mažuosius“ – Europos iniciatyva „Small Business Act“, COM (2008) 394 galutinis, 2008 m. birželio 25 d.

Be to, siekiant kuo labiau padėti MVĮ, galima pasinaudoti ES išlaidų programomis, pavyzdžiui, Konkurencingumo ir inovacijų programa² ir Mokslinių tyrimų bendrąja programa³. Taip pat galima glaudžiau susieti Lisabonos strategiją ir Europos klimato kaitos ir energetikos darbotvarkę, skatinant investicijas į naujoviškas mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančias technologijas ir efektyvaus energijos vartojimo priemones, kuriomis būtų sustiprintas Europos konkurencingumas ir kartu pasiekti su energetiniu saugumu ir klimato kaita susiję tikslai.

1.2. Valstybės pagalba MVĮ

Pirmiausia reikia paminėti, kad teikdamos paramą MVĮ valstybės narės gali naudoti įvairias priemones, kurios nelaikomos valstybės pagalba.

Todėl bendrosios paramos priemonės, pavyzdžiui, darbo ir socialinių išlaidų apmokestinimo bendras mažinimas, investicijų bendrojo švietimo ir mokymo srityje skatinimas, orientavimo ir konsultavimo, bendrosios bedarbių paramos ir mokymo bei darbo teisės tobulinimo priemonės, nėra valstybės pagalba ir jas valstybės narės gali iš karto įgyvendinti. Kai kurios Smulkiojo verslo akte nurodytos priemonės, kaip antai atsiskaitymų vėlavimo mažinimas, kad padidėtų MVĮ pinigų srantai, arba Komisijos pasiūlymas, kad mažosioms įmonėms turėtų būti panaikinta per didelė našta, turint omenyje apskaitos taisykles ir statistinę atskaitomybę, taip pat nėra valstybės pagalba.

Paramos MVĮ priemonės, kurios yra valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį, turi atitikti valstybės pagalbos procedūrą. Kai kurios iš šių priemonių:

- tam tikromis sąlygomis nebus laikomos valstybės pagalba (žr. toliau apie *de minimis* taisyklę, taikomą nedidelės apimties priemonėms ar garantijoms);
- bus valstybės pagalba, bet jas galės tiesiogiai suteikti valstybės narės, nepranešdamos apie tai Komisijai (žr. toliau apie priemones, kurias apima BBIR);
- paprastai bus laikomos suderinamomis su valstybės pagalba, jeigu atitiks atitinkamose Komisijos gairėse ir programose nustatytas sąlygas (žr. toliau apie rizikos kapitalą, MTTP bei naujovių diegimą, aplinkos apsaugą ir palankių sąlygų neturinčius regionus). Apie šias priemones reikia pranešti Komisijai, ir jos gali būti įgyvendinamos tik gavus Komisijos leidimą.

Komisija neseniai atnaujino valstybės pagalbos taisykles, kad paskatintų valstybes narses tikslingiau vykdyti investicijas, susijusias su Lisabonos ekonomikos augimo, darbo vietų kūrimo ir konkurencijos strategijos tikslais. Šiomis aplinkybėmis ypatingas dėmesys – ir didesnės galimybės skirti valstybės pagalbą – skiriamas MVĮ. Iš tiesų **MVĮ gali gauti visų rūšių pagalbą, leistiną pagal ES valstybės pagalbos taisykles, o jeigu tų rūšių pagalbos priemonėmis gali naudotis ir didelės įmonės, MVĮ gaunamos pagalbos intensyvumas yra didesnis.** Turint omenyje tai, kad mažųjų įmonių nesėkmės rinkoje yra didesnės nei vidutinio dydžio įmonių,

² http://ec.europa.eu/cip/index_en.htm.

³ http://ec.europa.eu/research/fp7/index_en.cfm?pg=understanding.

šioms dviem įmonių kategorijoms nustatytas skirtingas pagrindinis pagalbos intensyvumas ir skirtingi priedai.

Be to, valstybės pagalbos taisyklės buvo labai supaprastintos ir modernizuotos neseniai priimtame **Bendrajame bendrosios išimties reglamente (BBIR)**⁴, ir dabar valstybėms narėms suteikiama labai įvairių pagalbos MVĮ priemonių galimybių, kurių administracinė našta minimali. BBIR nurodytų rūšių pagalbos priemonėms netaikomas reikalavimas pranešti. Todėl valstybės narės tokių rūšių pagalbą gali teikti iš karto ir Komisijai pranešti tik po to. Kad pagalbos priemonėms būtų pritaikyta išimtis pagal BBIR, jos turi atitikti tam tikras šiame reglamente nurodytas sąlygas. Pirmiausia BBIR taikomas tik skaidriai pagalbai, t. y. pagalbai, kurią galima *ex ante* tiksliai apskaičiuoti.

Valstybės narės gali MVĮ skirti skirtingų rūšių pagalbą ir sumuoti skirtingas pagalbos priemones, jeigu yra laikomasi BBIR nustatytų sumavimo taisyklių. Pavyzdžiui, ta pati MVĮ tuo pačiu metu gali gauti pagalbą mokymo projektui (pagalba mokymui), įrenginiui pirkti (investicinė pagalba) ir dalyvavimui mugėse, ir jai nereikia atlikti įprastos pranešimo procedūros, nes pagalba skiriama skirtingai veiklai (skirtingos tinkamos finansuoti išlaidos).

Šiame vadove siekiama glaustai apžvelgti pagalbos MVĮ galimybes, numatytas Bendrijos valstybės pagalbos taisyklėse.

Visą atitinkamų teisės aktų tekstą galima rasti Konkurencijos GD svetainėje http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/legislation.html.

Pagalba MVĮ buvo konsoliduota ir supaprastinta visų sektoriams taikomų išimčių srityje. Išimties pirmiausia taikomos valstybės pagalbai žuvininkystės ir akvakultūros, žemės ūkio, anglies, laivų statybos, plieno ir sintetinio pluošto sektoriuose. Daugiau informacijos apie konkrečiam sektoriui taikomas taisykles galima rasti konkrečiuose teisės aktuose.

Sektoriai, kuriuose taikomos specialios valstybės pagalbos taisyklės:

žuvininkystės ir akvakultūros sektorius: http://ec.europa.eu/fisheries/legislation/state_aid_fr.htm⁵;
žemės ūkio sektorius: http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/leg/index_en.htm⁶;

⁴ 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 800/2008, skelbiantis tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas), OL L 214, 2008 8 9, p. 3.

⁵ Žr. „Gaires dėl valstybės pagalbos žuvininkystei ir akvakultūrai tikrinimo“ (OL C 84, 2008 4 3).

⁶ Žr. 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1857/2006 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo valstybės pagalbai mažoms ir vidutinėms įmonėms, kurios verčiasi žemės ūkio produktų gamyba, iš dalies keičiantį Reglamentą (EB) Nr. 70/2001 (OL L 358, 2006 12 16);

Bendrijos 2007–2013 m. valstybės pagalbos žemės ūkio ir miškų sektoriuose gaires (OL C 319, 2006 12 27);

2006 m. spalio 26 d. Komisijos reglamentą (EB) Nr. 1628/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo nacionalinei regioninei investicinei pagalbai (OL L 302, 2006 11 1);

Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos produktų, išvardytų EB sutarties I priede, ir tam tikrų I priede neišvardytų produktų reklamai (OL C 252, 2001 9 12);

energetikos ir transporto sektoriai:

http://ec.europa.eu/dgs/energy_transport/state_aid/index_en.htm⁷.

Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos už USE tyrimus galvijams, už kritusius gyvulius ir skerdyklų atliekas (OL C 324, 2002 12 24).

⁷ Žr. Komisijos komunikatą C (2005) 312 „Bendrijos gairės dėl oro uostų finansavimo ir valstybės pagalbos oro transporto bendrovių veiklai iš regioninių oro uostų pradėti“ (OL C 312, 2005 12 9, p. 0001);

Komisijos komunikatą C (2004) 43 „Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos jūrų transportui“ (OL C 013, 2004 1 17, p. 0003–0012);

Bendrijos gaires dėl valstybės pagalbos geležinkelio įmonėms (OL C 184, 2008 7 22, p. 13).

1.3. Apibrėžtys

1.3.1. Kas yra MVĮ?

Valstybės pagalbos srityje naudojama MVĮ apibrėžtis sutampa su įprasta Komisijos MVĮ apibrėžtimi, kaip nurodyta specialiojoje Komisijos rekomendacijoje dėl MVĮ apibrėžties⁸. Ši apibrėžtis taip pat įtraukta į I BBIR priedą ir pateikta II šio vadovo priede.

- **Vidutinė įmonė** – tai visus toliau nurodytus kriterijus atitinkanti įmonė:
 - turi mažiau kaip 250 darbuotojų ir
 - jos metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR ir (arba) balanso suma neviršija 43 mln. EUR.
- **Mažoji įmonė** – tai visus toliau nurodytus kriterijus atitinkanti įmonė:
 - turi mažiau kaip 50 darbuotojų ir
 - jos metinė apyvarta ir (arba) balanso suma neviršija 10 mln. EUR.
- **Mikroįmonė** – tai visus toliau nurodytus kriterijus atitinkanti įmonė:
 - turi mažiau kaip 10 darbuotojų ir
 - jos metinė apyvarta ir (arba) balanso suma neviršija 2 mln. EUR.

Kriterijai turi būti taikomi visai įmonei (įskaitant kitose valstybėse narėse ir ne ES esančias patronuojamąsias įmones). Siekiant įvertinti tikrą konkrečios MVĮ ekonominę padėtį, Reglamente pateikiamos *savarankiškos* įmonės, įmonės *partnerės* ir *susijusios* įmonės apibrėžtys.

1.3.2. Valstybės pagalbos sąvokos

- pagalba – tai bet kokia priemonė, atitinkanti visus Sutarties 87 straipsnio 1 dalyje nustatytus kriterijus;
- pagalbos schema – tai kiekvienas aktas, pagal kurį bendrai ir abstrakčiai akte nurodytoms įmonėms galima teikti individualią pagalbą nereikalaujant kitų įgyvendinimo priemonių, ir kiekvienas aktas, pagal kurį vienai arba kelioms įmonėms gali būti teikiama su konkrečiu projektu nesusijusi neribotam laikotarpiui skiriama pagalba ir (arba) neriboto dydžio pagalba;
- pagalbos intensyvumas – tai pagalbos dydis, išreikštas tinkamų finansuoti išlaidų procentine dalimi;
- remiamos teritorijos – tai regioninės pagalbos reikalavimus atitinkantys regionai, kaip nustatyta konkrečiai valstybei narei patvirtintiname 2007–2013 m. regioninės pagalbos žemėlapyje.

⁸ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžimo, C (2003) 1422 galutinis (OL L 124, 2003 5 20),

2. FINANSINĖ PARAMA MVĮ

2.1. Nedidelė pagalba (*de minimis* taisyklė)

De minimis reglamentas – priemonė, kuria remdamosi valstybės narės gali labai greitai suteikti nedideles subsidijas įmonėms, pirmiausia MVĮ, **nepranešdamos apie tai Komisijai ir nepradėdamos jokios administracinės procedūros**. Taisyklė grindžiama prielaida, kad didžiają dalimi atvejų nedidelė pagalba nedaro įtakos valstybių narių tarpusavio prekybai ir konkurencijai ir todėl nėra valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį.

De minimis reglamente nurodoma, kad pagalbos priemonės **iki 200 000 EUR vienai įmonei per bet kurį 3 fiskalinių metų laikotarpį** nėra valstybės pagalba pagal EB sutartį – tai reiškia, kad valstybės narės gali suteikti tokio dydžio pagalbą be jokios procedūrinės naštos.

Ne didesnė kaip 1,5 mln. EUR valstybės garantija gali būti laikoma 200 000 EUR neviršijančia valstybės pagalba.

Pagal Laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis (žr. 4 šio vadovo skyrių) valstybės narės iki 2010 m. gruodžio 31 d. gali tam tikromis sąlygomis skirti iki 500 000 EUR vienkartinę išmoką vienai įmonei. Tokia pagal Laikinąją sistemą leidžiama pagalba yra valstybės pagalba pagal EB sutarties 87 straipsnio 1 dalį, priešingai nei 200 000 EUR dydžio *de minimis* parama, kuri leidžiama pagal *De minimis* reglamentą.

Salygos

- Pagalbos, kuriai taikoma *de minimis* taisyklė, viršutinė riba – 200 000 EUR (finansinės subsidijos ekvivalentas) per bet kurį trejų finansinių metų laikotarpį.
- Viršutinė riba taikoma visai viešajai paramai, kuri laikoma *de minimis* pagalba. Tai neturės įtakos paramos gavėjo galimybei gauti kitos rūšies valstybės pagalbą pagal Komisijos patvirtintas schemas, nepažeidžiant toliau aprašytos sumavimo taisyklės.
- Viršutinė riba taikoma visų rūšių pagalbai neatsižvelgiant į jos formą ar siekiamą tikslą. Pagalba eksportui – vienintelė pagalbos rūšis, kurios atveju negalima pasinaudoti *de minimis* taisykle.
- Reglamentas taikomas tik skaidrioms pagalbos formoms, t. y. pagalbai, kurios bendrąjį subsidijos ekvivalentą galima iš anksto apskaičiuoti neatlikus įvertinimo.

Šis reglamentas skirtas visų sektorių įmonėms teikiamai pagalbai, **išskyrus**:

- pagalbą, suteiktą **žuvininkystės ir akvakultūros sektoriuje**⁹ veikiančioms įmonėms;
- pagalbą, suteiktą **pirmine žemės ūkio produktų gamyba**¹⁰ užsiimančioms įmonėms;
- pagalbą, suteiktą įmonėms, kurios užsiima **žemės ūkio produktų perdirbimu ir prekyba** (tam tikrais atvejais);
- pagalbą **su eksportu į trečiąsias šalis ar valstybes nares susijusiai veiklai**;
- pagalbą, kuria sudaromos **palankesnės sąlygos pirkti vietines, o ne importuojamas prekes**;
- pagalbą, suteiktą **anglies sektoriuje** veikiančioms įmonėms;
- pagalbą, suteiktą įmonėms, vykdančioms krovinių vežimą keliais samdos pagrindais arba už atlygį, **krovinių vežimo keliais transporto priemonėms įsigyti**;
- **sunkumų patiriančioms įmonėms** suteiktą pagalbą.

Kas yra skaidri pagalba?

Skaidri pagalba – tai pagalba, kurios bendrąjį subsidijos ekvivalentą įmanoma tiksliai *ex ante* apskaičiuoti, neatlikus rizikos vertinimo.

Pavyzdžiui:

- **Pagalba, kurią sudaro paskolos**, laikoma skaidria *de minimis* pagalba, jeigu bendrasis subsidijos ekvivalentas buvo apskaičiuotas remiantis subsidijos suteikimo metu rinkoje vyravusių palūkanų normomis.
- **Pagalba, kurią sudaro kapitalo injekcijos**, nėra laikoma skaidria *de minimis* pagalba, išskyrus tuos atvejus, kai visa valstybės injekcijos suma neviršija nustatytos *de minimis* viršutinės ribos.
- **Pagalba, kurią sudaro rizikos kapitalo priemonės**, nėra laikoma skaidria *de minimis* pagalba, išskyrus tuos atvejus, kai pagal susijusią rizikos kapitalo schemą kiekvienai tikslinei įmonei numatomas kapitalas neviršija *de minimis* viršutinės ribos.
- **Pagal garantijos schemą suteikta individuali pagalba** įmonėms, kurios nėra sunkumų patiriančios įmonės, yra laikoma skaidria *de minimis* pagalba, kai paskolos dalis, kuriai suteikiama garantija pagal tokią schemą, neviršija 1 500 000 EUR vienai įmonei.
- **Pagal garantijos schemą suteikta individuali pagalba kelių transporto sektoriaus įmonėms, kurios nėra sunkumų patiriančios įmonės**, yra laikoma skaidria *de minimis* pagalba, kai paskolos dalis, kuriai suteikiama garantija pagal tokią schemą, neviršija 750 000 EUR vienai įmonei.

Daugiau informacijos:

- 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL L 379, 2006 12 28, p. 5),

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:379:0005:0010:EN:PDF>.

⁹ Žuvininkystei skirtas *de minimis* reglamentas, Komisijos reglamentas (EB) Nr. 875/2007, <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:193:0006:0012:EN:PDF>.

¹⁰ 2007 m. gruodžio 20 d. Komisijos reglamentas (EB) Nr. 1535/2007 dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* valstybės pagalbai žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose (OL L 3337, 2007 12 21), <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2004:325:0004:0009:EN:PDF>.

2.2. Valstybės garantijos

Valstybės garantijos – svarbi priemonė skatinant įmonių vystymąsi ir paprastinant jų galimybes gauti finansavimą. Tai ypač svarbu MVĮ.

Pagrindinis 2008 m. Komisijos priimto **Pranešimo dėl garantijomis suteikiamos valstybės pagalbos** tikslas – nustatyti **sąlygas, kuriomis remiantis valstybės garantija nebūtų laikoma valstybės pagalba** pagal EB sutarties 87 ir 88 straipsnius. Pranešime nurodoma aiški ir skaidri garantijos pagalbos elemento apskaičiavimo metodika. Šio pranešimo nuostatos taikomos **visoms su rizikos perdavimu susijusioms garantijoms**. Dažniausiai garantijos yra susijusios su paskola arba kitu finansiniu įsipareigojimu, dėl kurio paskolos gavėjas turi susitarti su paskolos davėju. Tokias garantijas galima suteikti atskirai ar pagal schemą. Tačiau gali būti ir kitokių rūšių garantijų, kurioms šis pranešimas taip pat taikomas.

Siekiant padėti MVĮ išspręsti konkrečias problemas dėl galimybių gauti finansavimą, **joms** nustatytos **supaprastintos taisyklės**. Yra dvi priemonės, kuriomis remdamosi valstybės narės gali paprastai įvertinti garantijos pagalbos MVĮ elementą:

- **Galimybė pasinaudoti iš anksto nustatytais „saugaus uosto“ priemokomis** pagal reitingo kategorijas, nes tokios priemokos laikomos suderinamomis su rinka ir nėra valstybės pagalba. Jomis taip pat gali būti naudojamos kaip atskaitos tašku skaičiuojant mažesnių priemokų pagalbos ekvivalentą.
- Naujai įsteigtoms įmonėms **taikoma 3,8 % metinė priemoka**, net jeigu reitingas nenustatytas.
- Vienkartinė priemoka gali būti pritaikyta bendrai **schemoms**, jeigu garantuojama suma **vienai įmonei neviršija 2,5 mln. EUR**. Taip centralizuojama rizika MVĮ suteikiamų nedidelių sumų garantijų atžvilgiu.

Salvgos

a) Individualios garantijos:

- paskolos gavėjas nėra sunkumų patirianti įmonė¹¹;
- garantija susijusi su konkrečiu finansiniu sandoriu, kuriame nustatytas terminas ir didžiausia suma;
- garantija užtikrinama ne daugiau kaip 80 % negrąžintos paskolos (arba kito finansinio įsipareigojimo);
- garantuojama suma mažėja proporcingai paskolos grąžinimui ir proporcingai dalijamasi nuostoliais;
- už garantiją sumokėta rinkos sąlygas atitinkančia kaina;
- galimybė pasinaudoti iš anksto nustatytais „saugaus uosto“ priemokomis (susijusiomis su MVĮ kredito reitingu).

¹¹ Kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, OL C 244, 2004 10 1, p. 2. Taip pat žr. 3.9 šio vadovo skyrių.

b) Garantijų schemas:

- schema neturėtų būti taikoma sunkumų patiriančioms įmonėms¹²;
- garantijos turi būti susijusios su konkrečiu sandoriu, kuriame nustatytas terminas ir didžiausia suma;
- garantijomis užtikrinama ne daugiau kaip 80 % negražintos paskolos (arba kito finansinio įsipareigojimo);
- priemokos turi būti peržiūrimos mažiausiai kartą per metus;
- priemokos turi padengti įprastinę riziką, administravimo išlaidas ir metinę pakankamo kapitalo grąžą;
- skaidrios būsimų garantijų sąlygos (pvz., reikalavimus atitinkančios įmonės);
- galimybė suteikti „saugaus uosto“ priemoką arba vienkartinę priemoką (išvengiant būtinybės nustatyti pagalbą gaunančios MVĮ individualų reitingą), jeigu garantuojama suma vienai įmonei pagal konkrečią schemą neviršija 2,5 mln. EUR (taip centralizuojama rizika MVĮ suteikiamų nedidelių sumų garantijų atžvilgiu).

Daugiau informacijos:

- *Komisijos pranešime dėl EB sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo garantijomis suteikiamai valstybės pagalbai (OL C 155, 2008 6 20, p. 10–22 ir 15 puslapio klaidų ištaisymas, OL C 244, 2008 9 25, p. 32),*

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:155:0010:0022:EN:PDF>.

¹² Kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, OL C 244, 2004 10 1, p. 2. Taip pat žr. 3.9 šio vadovo skyrių.

2.3. Rizikos kapitalo pagalba

Rizikos kapitalas – svarbi MVĮ finansavimo priemonė. 2006 m. rugpjūčio mėn. pradėtos taikyti naujosios **Rizikos kapitalo gairės**.

Prie pagalbos rūšių, kurioms netaikomas reikalavimas pranešti, **BBIR** priskirta ir pagalba rizikos kapitalo priemonių forma.

Komisija **tikslinei MVĮ** nustatė naują **1,5 mln. EUR** „saugaus uosto“ ribą. Nustatydamą šią aukščiausią ribą, Komisija iš principo pripažįsta, kad trūksta pakaitinių finansavimo iš rizikos kapitalo rinkų priemonių (t. y. egzistuoja rinkos nepakankamumas).

Šiomis priemonėmis **stiprinamas rizikos kapitalo fondų kūrimas ir investicijos į sparčiai augančias MVĮ**. Tai ypač svarbu esamomis ekonominėmis aplinkybėmis, dėl kurių didėja Europos finansų sektoriaus nenoras rizikuoti.

Teikti rizikos kapitalo pagalbą įmanoma **visuose ekonomikos sektoriuose, išskyrus**:

- sunkumų patiriančias įmones, kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti;
- įmones laivų statybos, anglies ir plieno sektoriuose.

Savokos

„Saugaus uosto“ riba. Rizikos kapitalo priemonėje turi būti numatyta, kad tikslinės MVĮ finansavimo dalys, nesvarbu, visiškai ar iš dalies finansuojamos valstybės pagalba, neviršytų 1,5 mln. EUR per 12 mėnesių.

Rizikos kapitalas – tai akcinis kapitalas ir iš dalies akcinis kapitalas, kuriuo finansuojamos įmonės jų ankstyvuoju augimo laikotarpiu (parengiamuoju, veiklos pradžios ir plėtros etapais), įskaitant neformalias verslo finansinių rėmėjų investicijas, labai rizikingą kapitalą ir alternatyvias vertybinių popierių rinkas, kurios specializuojasi MVĮ ir sparčiai augančių įmonių finansavimo srityje.

Sąlygos

Pagal **Gaires** galimos kai kurių toliau nurodytų sąlygų išlygos. Tokiu atveju pagalba bus išanalizuota atliekant išsamų vertinimą, kad būtų palygintas jos teigiamas ir neigiamas poveikis.

Pagal **BBIR** būtina atitikti visas toliau nurodytas sąlygas:

- Iki **1,5 mln. EUR tikslinei įmonei per kiekvieną 12 mėnesių laikotarpį**.
- Pagalba rizikos kapitalo priemonėmis **remiamose teritorijose esančioms MVĮ ir neremiamose teritorijose esančioms mažosioms įmonėms** apribojama **pradinio kapitalo, veiklos pradžios kapitalo ir (arba) plėtros kapitalo finansavimu**.
- Pagalba rizikos kapitalo priemonėmis **neremiamose teritorijose esančioms vidutinėms įmonėms** apribojama **pradinio kapitalo ir (arba) veiklos pradžios kapitalo**, išskyrus plėtros kapitalą, finansavimu.

- Investicinis fondas teikia **ne mažesnę kaip 70 % investicijų į tikslinės MVĮ biudžeto dalį** akcinio kapitalo arba iš dalies akcinio kapitalo forma.
- Mažiausiai **50 %** investicinio fondo skiriamo **finansavimo** turi sudaryti **privačių investuotojų** teikiamas finansavimas.
- Tais atvejais, kai investiciniai fondai finansuoja tik **remiamose teritorijose esančias MVĮ**, mažiausiai **30 % finansavimo** turi sudaryti **privačių investuotojų** teikiamas finansavimas.
- Investicinis fondas **siekia pelno** ir valdomas **komerciniu pagrindu**.

Galimų pagalbos formų rūšys pagal Gaires

- **Investicinių fondų (rizikos kapitalo fondų)**, kuriuose valstybė yra partnerė, investuotoja arba dalyvė, net jei ir mažiau palankiomis sąlygomis nei kiti investuotojai, steigimas;
- **rizikos kapitalo investuotojams ar rizikos kapitalo fondams suteikiamos garantijos**, užtikrinančios tam tikros investicijų nuostolių dalies padengimą, arba garantijos, suteikiamos siekiant užtikrinti paskolas, suteiktas investuotojams ir (arba) fondams, kai siekiama investuoti į rizikos kapitalą, jei galimų nuostolių valstybės padengimas neviršija 50 % garantuotos investicijos nominalios sumos;
- **kitos finansinės priemonės, kuriomis suteikiama galimybė rizikos kapitalo investuotojams ar rizikos kapitalo fondams** papildomai skirti lėšų investicijoms;
- **fiskalinės paskatos investiciniams fondams ir (arba) jų valdytojams arba investuotojams** imtis investicijų į rizikos kapitalą.

Galimų pagalbos formų rūšys pagal BBIR

- **Investicinių fondų (rizikos kapitalo fondų)**, kuriuose valstybė yra partnerė, investuotoja arba dalyvė, net jei ir mažiau palankiomis sąlygomis nei kiti investuotojai, steigimas.

Daugiau informacijos:

- Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos rizikos kapitalo investicijoms į mažąsias ir vidutines įmones skatinti (OL C 194, 2006 8 18, p. 2),

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:194:0002:0021:EN:PDF>;

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiančiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3. PAGALBOS PRIEMONĖS MVĮ AUGIMUI IR VYSTYMUISI REMTI

3.1. Pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai bei naujovių diegimui

2006 m. Komisija priėmė **Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, technologijų plėtrai ir naujovių diegimui programą**, o 2008 m. – **BBIR**, į kurią taip pat įtraukta daug pagalbos MTTP ir naujovių diegimui rūšių. Programoje ir BBIR yra naujų nuostatų dėl naujovių, **jos specialiai skirtos MVĮ** ir jomis prisidedama prie tikslingesnės pagalbos siekiant darbo vietų kūrimo ir ekonomikos augimo pagal Lisabonos darbotvarkę.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal programą

- **Pagalba mokslinių tyrimų ir technologijų plėtros projektams.** Šios rūšies pagalba skirta:
 - fundamentiniams tyrimams: iki 100 % tinkamų finansuoti išlaidų;
 - pramoniniams tyrimams: iki 80 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosioms įmonėms ir 75 % vidutinėms įmonėms;
 - bandomajai taikomajai veiklai: iki 60 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosioms įmonėms ir 50 % vidutinėms įmonėms.
 - **Pagalba techninių galimybių studijoms.** Pagalba gali būti suteikta techninių galimybių studijoms, atliekamoms rengiantis pramoninių tyrimų veiklai ar bandomajai taikomajai veiklai. Pagalba MVĮ gali sudaryti 75 % tinkamų finansuoti išlaidų studijoms, kurios atliekamos rengiantis pramoninių tyrimų veiklai, ir 50 % tinkamų finansuoti išlaidų studijoms, kurios atliekamos rengiantis bandomajai taikomajai veiklai.
 - **Pagalba su pramoninės nuosavybės teisėmis susijusioms išlaidoms padengti.** Ši pagalba gali būti skirta išlaidoms, susijusioms su patentų ir kitų pramoninės nuosavybės teisių gavimu bei patvirtinimu, padengti.
 - **Pagalba įdarbinant kviestinius aukštos kvalifikacijos darbuotojus.** Darbuotojai turi būti įdarbinami gavėjo įmonės naujai sukurtoje darbo vietoje ir turėti ne mažiau kaip dvejų metų darbo patirtį juos deleguojančioje mokslinių tyrimų organizacijoje arba didelėje įmonėje. Pagalbos intensyvumas neviršija 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, skiriamų ne daugiau kaip 3 metams vienai įmonei ir vienam kviestiniam asmeniui.
 - **Pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose.** Pagalba tiesiogiai skiriama mokslinių tyrimų organizacijai ir negali būti susijusi su tiesioginiu su tyrimais nesusijusios pagalbos skyrimu žemės ūkio produktų gamybos, perdirbimo arba prekybos įmonei ar su pagalbos skyrimu šių produktų gamintojams kainoms remti. Pagalbos intensyvumas neviršija 100 % tinkamų finansuoti išlaidų ir kiekvienu atveju turi atitikti specialias sąlygas.
-
- **Pagalba naujoves diegiančioms naujoms įmonėms.** Pagalbos gavėjas yra mažoji įmonė, kuri iki pagalbos suteikimo veikė trumpiau nei 6 metus. Pagal BBIR pagalbos gavėjo naujoviškumas nustatomas pagal tai, kad jo patirtos su moksliniais tyrimais ir technologijų plėtra susijusios išlaidos sudaro mažiausiai 15 % bendrų veiklos išlaidų bent vienerius iš trejų metų iki pagalbos suteikimo, o naujai steigiamos

įmonės, anksčiau nevykdžiusios finansinės veiklos, atveju – remiantis dabartinio fiskalinio laikotarpio auditu, patvirtintu išorės auditoriaus.

Pagalbos gavėjas gali gauti kitokią valstybės pagalbą nei pagalba MTTP bei naujovių diegimui ar rizikos kapitalo pagalba tik 3 metus nuo pagalbos suteikimo naujai naujoves diegiančiai įmonei.

Pagalbos dydis neviršija 1 mln. EUR. Tačiau pagalba gali siekti 1,5 mln. EUR regionuose, kuriems gali būti taikoma leidžianti nukrypti nuostata, nustatyta Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punkte, ir 1,25 mln. EUR regionuose, kuriems gali būti taikoma leidžianti nukrypti nuostata, nustatyta Sutarties 87 straipsnio 3 dalies c punkte.

➤ **Pagalba naujovių diegimo konsultacinėms paslaugoms ir naujovių diegimo paramos paslaugoms**

Pagalbos dydis neviršija 200 000 EUR didžiausios sumos vienam gavėjui per bet kurį trejų metų laikotarpį. Jeigu paslaugos gavėjas turi nacionalinį arba Europos sertifikatą, pagalba gali apimti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų, kitu atveju didžiausia pagalbos suma yra 75 % tinkamų finansuoti išlaidų.

➤ **Pagalba procesų ir organizacinių naujovių diegimui paslaugų sektoriuje**

Procesų arba organizacinės naujovės turi būti naujos arba iš esmės patobulintos, palyginti su Bendrijoje šioje pramonės srityje taikomais šiuolaikiniais procesais ir organizaciniais metodais, ir susijusios su aiškia rizika. Organizacinių naujovių diegimas visada turi būti susijęs su informacinių ir komunikacinių technologijų naudojimu bei eksploatavimu siekiant pakeisti organizaciją.

Didžiausias pagalbos intensyvumas – 25 % vidutinėms įmonėms ir 35 % mažosioms įmonėms.

➤ **Pagalba naujovių diegimo grupėms**

- **Investicinė pagalba** naujovių diegimo grupių kūrimui, plėtrai ir veiklos skatinimui gali būti teikiama tik juridiniam asmeniui, kuris vadovauja tokiai grupei.

Didžiausias pagalbos intensyvumas – 25 % vidutinėms įmonėms ir 35 % mažosioms įmonėms. Didesnis pagalbos intensyvumas galimas remiamuose regionuose veikiančioms grupėms.

- **Pagalba, skirta grupių veiklai skatinti**, gali būti laikinai suteikta naujovių diegimo grupei vadovaujančiam juridiniam asmeniui.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal BBIR

VISU rūšių pagalbai MTTP bei naujovių diegimui pagal programą taikomas BBIR, todėl jai netaikomas reikalavimas pranešti, išskyrus:

1. Pagalbą procesų ir organizacinių naujovių diegimui paslaugų sektoriuje.

2. Pagalbą naujovių diegimo grupėms.

3. **Didelę individualią pagalbą**. Pagalbai MTTP bei naujovių diegimui taikomas BBIR, jeigu neviršijamos toliau nurodytos **ribinės sumos** (vienai įmonei, projektui ar studijai), **apie kurias reikia pranešti**:

- jeigu projektą daugiausia sudaro fundamentiniai tyrimai: 20 mln. EUR*;
- jeigu projektą daugiausia sudaro pramoniniai tyrimai: 10 mln. EUR*;

- visi kiti projektai: 7,5 mln. EUR*;
- pagalba su pramoninės nuosavybės teisėmis susijusioms išlaidoms padengti: 5 mln. EUR.

*Vykdant EUREKA projektus ribinės sumos dvigubai didesnės

Daugiau informacijos:

- *Dokumente „Bendrijos valstybės pagalbos moksliniams tyrimams, taikomajai veiklai ir naujovių diegimui sistema“ (OL C 323, 2006 12 30, p. 1),*

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:323:0001:0026:EN:PDF;](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:323:0001:0026:EN:PDF)

- *2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiančiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),*

[http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.](http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm)

3.2. Pagalba aplinkos apsaugai

Naujosios Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai gairės priimtos 2008 m. pradžioje rengiant Klimato paketą. Remdamosi šiomis gairėmis valstybės narės gali skirti paramą MVĮ ir didelių įmonių vykdomiems aplinką tausojantiems projektams.

Neseniai į **BBIR** įtraukta daug pagalbos, skirtos aplinkos apsaugai, galimybių, kad valstybės narės galėtų lengvai ir greitai suteikti tokią pagalbą nepranešdamos Komisijai. Apie tokią pagalbą nereikia pranešti, jeigu pagalba neviršija 7,5 mln. EUR vienos įmonės vienam investiciniam projektui ir atitinka BBIR nustatytas sąlygas.

Investicinės pagalbos srityje tinkamos finansuoti išlaidos yra **papildomos investicinės išlaidos**, būtinos aukštesniam, nei reikalaujama Bendrijos standartuose, aplinkos apsaugos lygiui pasiekti arba kai Bendrijos standartų nėra. Iš tinkamų finansuoti išlaidų išskaičiuojamas visas per konkretų laikotarpį vykdant veiklą gautas pelnas ar patirtos išlaidos.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal Gaires

- **Investicinė pagalba įmonėms, taikančioms griežtesnius standartus nei Bendrijos nustatyti arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Bendrijos standartų nėra.** Pagalba skatinti aplinkai nežalingas investicijas – iki 70 % mažosioms įmonėms ir 60 % vidutinėms įmonėms. Ekologinių naujovių priemonėms gali būti skirta 10 procentinių punktų priemoka ir pagalba gali siekti iki 100 % papildomų investicinių išlaidų, jeigu vykdomas konkursas. Ši pagalba taip pat gali būti skirta naujoms aplinkai nežalingoms transporto priemonėms įsigyti.
- **Pagalba išankstiniam būsimų Bendrijos standartų taikymui**
Šios rūšies pagalba skirta naujiems Bendrijos standartams, dėl kurių didėja aplinkos apsaugos lygis ir kurie dar negalioja, pritaikyti. MVĮ gali būti taikomas toks pagalbos intensyvumas, jeigu nauji standartai perkeliama ir pritaikomi:
 - likus daugiau nei 3 metams iki standarto įsigaliojimo dienos: 25 % mažosioms įmonėms ir 20 % vidutinėms įmonėms;
 - likus 1–3 metams iki standarto įsigaliojimo dienos: 20 % mažosioms įmonėms ir 15 % vidutinėms įmonėms.
- **Pagalba energijos taupymo priemonėms**
 - **Investicinė pagalba** gali sudaryti iki 80 % mažosios įmonės išlaidų ir 70 % vidutinės įmonės išlaidų ir gali siekti iki 100 % papildomų investicinių išlaidų, jeigu vykdomas konkursas.
 - **Pagalba veiklai** skiriama ne ilgiau kaip 5 metams.
- **Pagalba atsinaujinantiems energijos šaltiniams**
 - **Investicinė pagalba** gali siekti 80 % mažosioms įmonėms ir 70 % vidutinėms įmonėms. Jeigu vykdomas konkursas, pagalbos intensyvumas gali siekti 100 %.
 - **Pagalba veiklai.** Valstybės narės gali padengti visas papildomas išlaidas, kurių nebūtų naudojant tradicinius energijos šaltinius. Yra įvairių galimybių gauti pagalbą veiklai.
- **Investicinė pagalba labai veiksmingai bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai.** Valstybės narės gali suteikti pagalbą, kad įmonės sutaupytų energijos, ir pagalbą bendrai jos gamybai: iki 80 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosioms įmonėms ir iki 100 % papildomų

išlaidų, jeigu vykdomas konkursas.

- **Investicinė pagalba veiksmingu energijos naudojimu pagrįstam centralizuotam šildymui:** iki 70 % mažosioms įmonėms ir 60 % vidutinėms įmonėms; 100 %, jeigu vykdomas konkursas.
- **Pagalba aplinkos tyrimams atlikti** – tai pagalba įmonėms vykdant tyrimus, tiesiogiai susijusius su investicijomis, skirtoms griežtesniems aplinkos apsaugos standartams nei Bendrijos taikyti ar energijai sutaupyti arba atsinaujinančiai energijai gaminti: iki 70 % tyrimo išlaidų mažajai įmonei ir 60 % vidutinei įmonei.

- **Pagalba atliekų tvarkymui.** Šios rūšies pagalba – tai pagalba kitų įmonių atliekų tvarkymui, įskaitant pakartotinio atliekų naudojimo, perdirbimo ir panaudojimo veiklą. Pagalba gali siekti 70 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosioms įmonėms ir 60 % vidutinėms įmonėms.
- **Pagalba užterštoms teritorijoms atkurti.** Pagalba gali būti suteikta tik tada, jeigu teršėjas nežinomas ar negalima jo priversti padengti išlaidas. Pagalba gali padengti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.
- **Pagalba įmonių perkėlimui** į naujas vietas dėl aplinkos apsaugos priežasčių. Vieta turi būti keičiama aplinkos apsaugos arba prevencijos tikslais remiantis kompetentingos valdžios institucijos administraciniu ar teismo sprendimu arba įmonės ir kompetentingos valdžios institucijos susitarimu. Pagalbą gaunanti įmonė privalo laikytis pačių griežčiausių naujajame regione, į kurį ji perkeliama, taikomų aplinkos apsaugos standartų. Pagalbos gavėja gali būti įmonė, įkurta miesto teritorijoje arba specialioje saugomoje teritorijoje, arba įmonė ar įrenginiai, kuriems taikoma Seveso II direktyva. Pagalba gali siekti iki 70 % mažosioms įmonėms ir 60 % vidutinėms įmonėms.
- **Pagalba taikant prekybos leidimais schemas.** Gairėse nurodomos konkrečios sąlygos, kurias reikia atitikti, ir būdas, kaip įvertinti valstybės pagalbos taikant prekybos leidimais schemas reikalingumą ir proporcingumą.
- **Pagalba mažinant aplinkos apsaugos mokesčius arba nuo jų atleidžiant.** Pagalbą leidžiama suteikti, jeigu dėl jos bent netiesiogiai pagerėja aplinkos apsauga ir jeigu mokesčių sumažinimas arba atleidimas nuo jų nekliudo siekti bendro tikslo. Pagalbą mažinant suderintus aplinkos mokesčius arba nuo jų atleidžiant leidžiama teikti 10 metų, jeigu mokamas mažiausias Bendrijos nustatytas mokestis. Kitais atvejais sumažinti mokesčius ar nuo jų atleisti galima 10 metų tik tada, kai pagalba reikalinga ir proporcinga ir prieš tai išanalizavus jos poveikį atitinkamiems ekonominiams sektoriams.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal BBIR

Toliau nurodytų rūšių pagalba aplinkai taikomas BBIR, todėl jai netaikomas reikalavimas pranešti:

- **Investicinė pagalba įmonėms, taikančioms griežtesnius standartus nei Bendrijos nustatyti arba gerinančioms aplinkos apsaugą, jeigu Bendrijos standartų nėra** (įskaitant naujų aplinkai nežalingų transporto priemonių įsigijimą).
- **Pagalba išankstiniam būsimų Bendrijos standartų taikymui.**
- **Pagalba aplinkos apsaugos tyrimams atlikti.**

- **Investicinė pagalba energijos taupymo priemonėms.** Tinkamas finansuoti išlaidas galima apskaičiuoti taikant supaprastintą metodą (kai pagalbos intensyvumas mažesnis) arba taikant standartinį metodą, kaip nurodyta Gairėse (kai pagalbos intensyvumas vienodas).
- **Investicinė pagalba atsinaujinantiems energijos šaltiniams.**
- **Investicinė pagalba bendrai šilumos ir elektros energijos gamybai.**
- **Pagalba mažinant aplinkos apsaugos mokesčius arba nuo jų atleidžiant, kai laikomasi Energetikos apmokestinimo direktyvoje (2003/96/EB) nurodytų sąlygų.** Pagalbą leidžiama teikti 10 metų, jeigu mokamas mažiausias Bendrijos nustatytas mokestis.

Visų rūšių **investicinei pagalbai pagal BBIR** taikomas **supaprastintas tinkamų finansuoti išlaidų skaičiavimas**: tinkamas finansuoti išlaidas galima apskaičiuoti neatsižvelgiant į vykdant veiklą gaunamą pelną ir (arba) išlaidas. BBIR numatytas pagalbos intensyvumas yra mažesnis nei nustatyta Gairėse užtikrinant, kad pagalba, suteikta kiekvienam aplinkos tikslui siekti, būtų tokio paties dydžio pagal BBIR ir Gaires.

Įvairių rūšių pagalbai aplinkai taikomas BBIR, jeigu individualios **pagalbos suma neviršija 7,5 mln. EUR.**

Daugiau informacijos:

- *Valstybės pagalbos aplinkos apsaugai Bendrijos gairėse (OL C 82, 2008 4 1, p. 1),*

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:082:0001:0033:EN:PDF;](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:082:0001:0033:EN:PDF)

- *2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiančiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),*

[http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.](http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm)

3.3. Regioninė pagalba

Mažiau išsivysčiusiuose regionuose valstybės narės gali teikti nacionalinę regioninę pagalbą remdamosi nuo 2007 m. sausio mėn. taikomomis **Regioninės pagalbos gairėmis** ir **BBIR**. Nacionalinė regioninė pagalba skirta padėti vystyti mažiausiai išsivysčiusiems regionams, skatinant investicijas ir su investicijomis susijusį naujų darbo vietų kūrimą, remiant naujai įsteigtas įmones ir tam tikromis aplinkybėmis teikiant pagalbą veiklai. Ja remiama įmonių, įsteigtų mažiau palankiuose regionuose, ekonominės veiklos plėtra ir diversifikacija, ypač skatinant įmones steigti naujus padalinius tuose regionuose.

Gairės taikomos nacionalinei regioninei pagalbai visuose sektoriuose, išskyrus žvejybos, anglies ir plieno pramonę, sintetinio pluošto pramonę ir pirminę žemės ūkio produktų gamybą. Jos paprastai taikomos žemės ūkio produktų perdirbimui ir prekybai. Specialios taisyklės taikomos transportui ir laivų statybai, o sunkumų patiriančioms įmonėms negalima skirti jokios regioninės pagalbos¹³.

Paprastai regioninė pagalba turėtų būti suteikiama pagal **daugiasektorinės pagalbos schemą**, kuri sudaro neatskiriama regioninės plėtros strategijos dalį. Išskirtiniais atvejais valstybė narė taip pat gali suteikti individualią *ad hoc* pagalbą atskirai įmonei arba tik vienai veiklos sričiai skirtą pagalbą, jeigu tai pateisinama išskirtinėmis aplinkybėmis.

Savokos

Regionai pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą – tai regionai, kuriuose pragyvenimo lygis neįprastai žemas arba kuriuose yra didelis nedarbas.

Sritys pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą – tai probleminės sritys, apibrėžiamos remiantis valstybių narių pasiūlytais (nacionaliniais) rodikliais, atsižvelgiant į didžiausią gyventojų tankį ir keletą būtiniausių sąlygų piktnaudžiavimui išvengti.

Pradinės investicijos – tai investicijos į materialųjį ir nematerialųjį turta, skirtos:

- naujai įmonei įsteigti;
- esamai įmonei plėsti;
- įmonės produkcijai papildyti naujais, papildomais produktais;
- esamos įmonės bendro gamybos proceso esminiam pakeitimui.

Su investicijomis susijęs naujų darbo vietų kūrimas – tai naujai sukurtų darbo vietų skaičiaus didėjimas per trejus metus po investicijų įgyvendinimo.

Didelis investicinis projektas – tai pradinė investicija, kurių tinkamos finansuoti išlaidos viršija 50 mln. EUR.

¹³ Kaip apibrėžta Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti, OL C 244, 2004 10 1, p. 2. Taip pat žr. 3.9 šio vadovo skyrių.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal Gaires

➤ **Regioninė investicinė pagalba**

Pagalba gali būti skirta pradiniam investiciniam projektui.

Tinkamas finansuoti išlaidas galima skaičiuoti **kaip**:

- dėl pradinio investicinio projekto patirtas materialiausias (žemė, pastatai, įranga) ir visas nematerialiausias (susijusias su technologijų perdavimu) investicines išlaidas. Tinkamas finansuoti turtas neprivalo būti naujas;

ARBA KAIP

- dvejų metų išlaidas asmenų, įdarbintų įgyvendinus investicinį projektą tiesiogiai sukurtose darbo vietose, darbo užmokesčiui.

Investicijos arba naujai sukurtos darbo vietos turi išlikti atitinkamame regione mažiausiai 3 metus.

Pagalbos gavėjas turi suteikti bent 25 % tinkamų finansuoti išlaidų dydžio finansinį įnašą.

Siekiant atsižvelgti į sprendžiamų regioninių problemų esmę ir mastą, leistinas pagalbos intensyvumas regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą yra didesnis nei regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą. Pagalbos MVĮ intensyvumas gali būti 20–80 %, atsižvelgiant į sunkumus atitinkamoje teritorijoje.

Dideliems investiciniams projektams būdingas mažesnis pagalbos intensyvumas.

Kai regioninei pagalbai gauti nustatytus reikalavimus atitinkančios išlaidos atitinka ir kitais tikslais (pvz., MTTP ir naujovių diegimui) skiriamai pagalbai suteikti nustatytus reikalavimus, tokioms išlaidoms bus taikoma palankiausia viršutinė atitinkamų schemų riba.

➤ **Regioninė pagalba veiklai**

Regioninė pagalba veiklai gali būti suteikta tik tiksliai nustatytais atvejais, kai ji pateisinama dėl didelių struktūrinių regiono sunkumų. Pagalbą veiklai sudaro parama esamoms įmonių išlaidoms.

Sąlygos:

- pagalba turėtų būti grindžiama jos indėliu į regioninę plėtrą ir tos pagalbos esmę;
- pagalbos lygis turėtų būti proporcingas sunkumams, kuriuos siekiama sumažinti;
- pagalba yra ribotos trukmės ir pamažu mažinama.

Pagalba veiklai gali būti neribotos trukmės ir pamažu nemažinama:

- kad kompensuotų atokiausių regionų patiriamus sunkumus;
- kad užkirstų kelią besitęsiančiam gyventojų skaičiaus mažėjimui arba jį sušvelnintų rečiausiai apgyvendintuose regionuose;
- kad kompensuotų papildomas transporto išlaidas atokiausiuose ir retai apgyvendintuose regionuose.

➤ **Pagalba įsteigtoms naujoms mažosioms įmonėms**

Pagalba veiklai pradėti siekiama paremti mažąsias įmones pradinuose jų kūrimosi etapuose (pirmuosius 5 metus). Pagalba gali būti tokio dydžio:

- **Bendra pagalbos suma iki 2 mln. EUR vienai įmonei** mažosioms įmonėms, kurios vykdo ekonominę veiklą regionuose, kuriems galima taikyti **87 straipsnio 3 dalies a punkto** leidžiančią nukrypti nuostatą. Pagalbos intensyvumas gali siekti 35 % tinkamų finansuoti išlaidų, patirtų per pirmuosius trejus metus nuo įmonės įsteigimo, ir 25 % dvejus metus po to.

- **Bendra pagalbos suma iki 1 mln. EUR vienai įmonei** mažosioms įmonėms, kurios vykdo ekonominę veiklą regionuose, kuriems galima taikyti **87 straipsnio 3 dalies c punkto** leidžiančią nukrypti nuostatą. Pagalbos intensyvumas gali siekti 25 % tinkamų finansuoti išlaidų, patirtų per pirmuosius trejus metus nuo įmonės įsteigimo, ir 15 % dvejus metus po to. Toks pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 5 % mažiausiai išsivysčiusioms, retai apgyvendintoms ir izoliuotoms sritims.

Tinkamos finansuoti išlaidos yra teisinio, patariamojo, konsultacinio ir administracinio pobūdžio išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažosios įmonės steigimu, ir kitos veiklos išlaidos, faktiškai patirtos per pirmuosius penkerius metus nuo įmonės įsteigimo.

Metinė suteiktos pagalbos suma įsteigtoms naujoms mažosioms įmonėms turi neviršyti 33 % pirmiau minėtos bendros pagalbos sumos vienai įmonei.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal BBIR

Toliau nurodytų rūšių regioninei pagalbai taikomas BBIR, todėl jai netaikomas reikalavimas pranešti:

- **Regioninė investicinė pagalba ir pagalba užimtumui** (įgyvendinus investicinį projektą tiesiogiai sukurtos darbo vietos). Reikalavimas pranešti netaikomas tik toliau nurodytoms pagalbos formoms:
 - skaidrioms pagalbos **schemoms**;
 - tam tikro dydžio **ad hoc pagalbai**, kuri yra pagal schemas suteiktos pagalbos dalis;
 - pagalbai, pagal schemą suteiktai **atskiriems dideliems investiciniams projektams**, kai pagalba neviršija didžiausios leistinos pagalbos sumos, kuri gali būti suteikta investicijai, kai tinkamos finansuoti išlaidos yra 100 mln. EUR, remiantis Regioninės pagalbos gairėse paskelbta skale ir taisyklėmis.
- **Pagalba įsteigtoms naujoms mažosioms įmonėms.**

Daugiau informacijos:

- 2007–2013 m. nacionalinės regioninės pagalbos teikimo gairėse (OL C 54, 2006 3 4, p. 13),

<http://eur-ex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2006:054:0013:0044:EN:PDF>;

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiamčiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3.4. Investicinė pagalba ir pagalba užimtumui

Pagalbą galima teikti **tiesiogiai remiamose, tiesiogiai neremiamose teritorijose** (apie remiamiems regionams teikiamą pagalbą žr. dalyje „Regioninė pagalba“).

Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos:

- **investicijų į materialųjį ir nematerialųjį turtą išlaidos** arba
- **dvejų metų išlaidos asmenų, įdarbintų įgyvendinus investicinį projektą tiesiogiai sukurtose darbo vietose, darbo užmokesčiui.** Tai reiškia, kad investicines išlaidas taip pat galima apskaičiuoti remiantis sukurtų naujų darbo vietų skaičiumi.

Valstybės narės gali finansuoti iki **20 %** tinkamų finansuoti **mažųjų įmonių** išlaidų ir **10 %** tinkamų finansuoti **vidutinių įmonių** išlaidų.

Šioms pagalbos rūšims taikomas **Bendrasis bendrosios išimties reglamentas**, todėl apie jas nereikia pranešti Komisijai, išskyrus didesnę nei 7,5 mln. EUR individualią pagalbą.

Specialios sąlygos taikomos žemės ūkio produktų perdirbimui ir pardavimui.

Daugiau informacijos:

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiamčiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),
http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3.5. Pagalba mokymui

Pagal **naująjį Bendrąjį bendrosios išimties reglamentą** valstybės narės savo įmonėms gali teikti tiek bendrą, tiek specialią pagalbą mokymui. Šioms pagalbos rūšims taikomas BBIR, todėl apie jas nereikia pranešti Komisijai, išskyrus didesnę nei 2 mln. EUR individualią pagalbą.

Tinkamos finansuoti išlaidos – tai išlaidos mokytojams, mokytojų ir mokomų asmenų kelionės išlaidos, įskaitant apgyvendinimo išlaidas, išlaidos su mokymu tiesiogiai susijusioms medžiagoms bei ištekliams, tik mokymui naudotų įrankių ir įrangos nusidėvėjimo išlaidos, orientavimo ir konsultavimo paslaugų išlaidos, išlaidos mokomiems asmenims ir bendrosios netiesioginės išlaidos arba išlaidos mokomiems asmenims už valandas, per kurias jie dalyvauja mokymuose.

Savokos

Specialusis mokymas – tai mokymas, tiesiogiai ir iš esmės susijęs su esamomis ar būsimomis darbuotojo pareigomis pagalbą gaunančioje įmonėje ir suteikiantis įgūdžių, kurie negali arba gali būti tik nedideliu mastu perkeltami į kitas įmones arba kitas darbo sritis;

Bendrasis mokymas – tai mokymas, kuris nėra tiksliai ar iš esmės susijęs su esamomis ar būsimomis darbuotojo pareigomis pagalbą gaunančioje įmonėje, bet suteikia įgūdžių, kurie didžiąja dalimi gali būti perkeltami į kitas įmones arba kitas darbo sritis.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal BBIR

- **Pagalba specialiajam mokymui.** Valstybės narės gali padengti **45 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosioms įmonėms ir 35 % vidutinėms įmonėms.**
- **Pagalba bendrajam mokymui.** Valstybės narės gali padengti **80 % tinkamų finansuoti išlaidų mažosioms įmonėms ir 70 % vidutinėms įmonėms.**

Pagalbos intensyvumas gali būti padidintas 10 procentinių punktų iki didžiausio 80 % pagalbos intensyvumo tinkamoms finansuoti išlaidoms, jeigu mokymas skirtas neįgaliems ar palankių sąlygų neturintiems darbuotojams.

Mokymas **jūrų transporto sektoriuje** dėl savo ypatybių priskiriamas specialiajam mokymui, todėl pagalbos intensyvumas gali pasiekti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų.

Daugiau informacijos:

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiamčiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3.6. Pagalba konsultavimui ir dalyvavimui mugėse

BBIR suteikiama galimybė skirti pagalbą konsultavimui ir dalyvavimui mugėse apie ją nepranešant, išskyrus didesnę nei 2 mln. EUR individualią pagalbą.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal BBIR

➤ **Pagalba konsultavimui.** Pagalbos intensyvumas negali viršyti 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, t. y. išlaidų konsultavimo paslaugoms, kurias teikia išorės konsultantai. Tokios paslaugos negali būti nuolatinės ar periodinės, taip pat jos negali būti susijusios su įprastomis įmonės veiklos išlaidomis, tokiomis kaip tos, kurios skirtos einamosioms konsultavimosi mokesčių klausimais paslaugoms, įprastoms teisinėms paslaugoms ar reklamai. Bendra suteikta pagalbos suma gali siekti 2 mln. EUR.

➤ **Pagalba MVĮ dalyvavimui mugėse,** kuri gali būti iki 2 mln. EUR vienam vienos įmonės projektui. Pagalbos intensyvumas negali viršyti 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, t. y. nuomos, stendo sukūrimo ir eksploatavimo išlaidų pirmam įmonės dalyvavimui bet kurioje konkrečioje mugėje ar parodoje. Ši pagalba gali būti skirta dalyvavimui įvairiose mugėse, bet ne dalyvavimui kelis kartus toje pačioje mugėje.

Daugiau informacijos:

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiančiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3.7. Pagalba moterų verslumui skatinti

BBIR leidžiama valstybėms narėms remti **moterims priklausančių ar jų valdomų mažųjų įmonių kūrimą** tiek remiamuose, tiek neremiamuose regionuose. Tai suteikia galimybę moterims verslininkėms išvengti konkrečių rinkos trūkumų, su kuriais jos susiduria (įskaitant pirmiausia sunkumus gauti finansavimą), ypač kurdamos pirmąjį verslą, ir tokiu būdu remiama reali, o ne formali moterų ir vyrų lygybė šioje srityje.

Valstybės narės gali suteikti iki **1 mln. EUR** subsidijas moterų verslininkių įsteigtoms naujoms mažosioms įmonėms, apie tokias subsidijas nepranešant, jeigu laikomasi visų BBIR nustatytų sąlygų.

Pagalbos intensyvumas gali siekti 15 % tinkamų finansuoti išlaidų, patirtų per pirmuosius penkerius metus nuo įmonės įkūrimo.

Tinkamos finansuoti išlaidos yra teisinio, patariamojo, konsultacinio ir administracinio pobūdžio išlaidos, tiesiogiai susijusios su mažosios įmonės steigimu, ir kitos veiklos išlaidos, faktiškai patirtos per pirmuosius penkerius metus nuo įmonės įsteigimo. Svarbiausia, kad BBIR pirmą kartą leidžiama **teikti pagalbą ir vaiko bei tėvų priežiūros išlaidoms**.

Savokos

Moterų verslininkių įsteigta nauja mažoji įmonė – tai mažoji įmonė, kuri atitinka toliau nurodytas sąlygas:

- a) vienai arba daugiau moterų priklauso bent 51 % atitinkamos mažosios įmonės kapitalo arba ji (jos) yra atitinkamos mažosios įmonės registruota (-os) savininkė(s) ir
- b) mažajai įmonei vadovauja moteris.

Daugiau informacijos:

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiamčiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3.8. Pagalba palankių sąlygų neturintiems ir neįgaliems darbuotojams

BBIR leidžiama valstybėms narėms suteikti pagalbą apie ją iš anksto nepranešant, kad padėtų **neįgaliems ar kitiems palankių sąlygų neturintiems darbuotojams** rasti darbą įprastoje darbo rinkoje.

Savokos

Palankių sąlygų neturintis darbuotojas – tai bet kuris asmuo, kuris:

- paskutinius 6 mėnesius neturėjo nuolatinio apmokamo darbo;
- nėra įgijęs aukštesniojo vidurinio ar profesinio išsilavinimo (ISCED 3);
- vyresnis nei 50 metų;
- vienišas suaugęs asmuo, turintis vieną ar daugiau išlaikytinių;
- dirba tam tikrame sektoriuje arba užsiima tam tikra profesine veikla valstybėje narėje, kai lyčių nelygybė tame sektoriuje arba tarp ta profesine veikla užsiimančių asmenų yra bent 25 % didesnė nei vidutinė lyčių nelygybė visuose ūkio sektoriuose toje valstybėje narėje, ir toks asmuo priklauso nepakankamai atstovaujamai lyčių grupei; arba
- priklauso etninei mažumai ir turi ugdytis kalbos, profesinio mokymo įgūdžius ar įgauti darbo patirties, kad padidintų savo galimybes gauti stabilų darbą.

Labai nepalankias sąlygas turintis darbuotojas – tai bet kuris asmuo, neturintis darbo 24 mėnesius ar ilgiau.

Neįgalus darbuotojas – tai bet kuris asmuo, kuris pripažintas neįgaliu pagal nacionalinės teisės aktus arba turintis pripažintą negalią, atsiradusią dėl fizinių, psichinių ar psichologinių sveikatos sutrikimų.

Salygos

- Įdarbinus asmenis grynasis darbuotojų skaičius turi padidėti arba, jeigu toks skaičius nepadidėja, etatai turi tapti laisvi dėl savanoriško išėjimo iš darbo, neįgalumo, išėjimo į pensiją dėl amžiaus, savanoriško darbo laiko sumažinimo arba teisėto atleidimo dėl netinkamo elgesio, o ne dėl atleidimo iš darbo dėl etatų mažinimo.
- Sukurtos darbo vietos turi būti išlaikomos bent minimalų laikotarpį pagal nacionalinės teisės aktus arba kolektyvinį susitarimą.

Galimų pagalbos priemonių rūšys pagal BBIR

Palankių sąlygų neturintys darbuotojai

- **Pagalba palankių sąlygų neturinčių darbuotojų įdarbinimui darbo užmokesčio subsidijų forma.** Pagalba gali būti suteikta padengti iki 50 % tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis laikomos išlaidos atlyginimams per ne ilgesnį kaip 12 mėnesių po įdarbinimo laikotarpį. Šis laikotarpis gali būti pratęstas iki 24 mėnesių, jei pagalba skirta labai nepalankias sąlygas turintiems darbuotojams. Bendra pagalbos suma gali siekti 5 mln. EUR vienai įmonei per metus.

Neįgalūs darbuotojai

- **Pagalba neįgalių darbuotojų užimtumui darbo užmokesčio subsidijų forma.** Pagalba gali padengti iki 75 % tinkamų finansuoti išlaidų, kuriomis laikomos išlaidos darbo užmokesčiui per bet kokį nustatytą laikotarpį, kurį neįgalus darbuotojas dirba. Pagalba gali sudaryti 10 mln. EUR vienai įmonei per metus.
- **Pagalba neįgalių darbuotojų užimtumo papildomoms išlaidoms kompensuoti.** Ši pagalba gali padengti 100 % tinkamų finansuoti išlaidų, išskyrus išlaidas darbo užmokesčiui (joms taikoma pirmiau minėta pagalbos kategorija), kurios yra papildomos išlaidos, neskaitant išlaidų, kurių įmonė būtų patyrusi, jei darbuotojas nebūtų neįgalus, per laikotarpį, kurį susijęs darbuotojas dirba. Tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos: patalpų pritaikymo išlaidos, personalo užimtumo vien tik neįgaliam (-iems) darbuotojui (-ams) padėti išlaidos ir neįgaliam (-iems) darbuotojui (-ams) skirtos įrangos pritaikymo ar įsigijimo išlaidos. Pagalba neįgalių darbuotojų užimtumo papildomoms išlaidoms kompensuoti gali sudaryti iki 10 mln. EUR vienai įmonei per metus.

Daugiau informacijos:

- 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 800/2008, skelbiančiame tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87 ir 88 straipsnius (Bendrosios išimties reglamentas) (OL L 214, 2008 8 9, p. 003–047),

http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/legislation/block.cfm.

3.9. Pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti

Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti leidžiama naudoti skubias restruktūrizavimo priemones netgi per atskirų sunkumų patiriančių įmonių **sanavimo etapą**. Valstybės narės gali rinktis paprastesnę procedūrą, kad patvirtintų sanavimo pagalbą, jeigu pagalbos suma neviršija standartinės formulės rezultato ir bet koku atveju nėra didesnė nei **10 mln. EUR**.

Šios gairės skirtos **visų sektorių įmonėms**, išskyrus anglies arba plieno sektoriuje veikiančias įmones, nepažeidžiant jokių konkrečių taisyklių, susijusių su tuose sektoriuose veikiančiomis ir sunkumų turinčiomis įmonėmis.

Savokos

Sunkumų patirianti įmonė – tai įmonė, kuri iš savo pačios išteklių arba iš lėšų, kurias gali gauti iš savo savininkų (akcininkų) ar kreditorių, negali sumažinti nuostolių, kurie be išorinio valdžios institucijų įsikišimo per trumpą ar vidutinės trukmės laikotarpį beveik garantuotai pasmerktą ją žlugti.

Sanavimo pagalba yra laikina ir atšaukiama. Ji turėtų padėti sunkumų patiriančiai įmonei išlikti tol, kol rengiamas restruktūrizavimo ar likvidavimo planas ir (arba) kol Komisija arba kompetentingos šalies valdžios institucijos galės priimti sprendimą dėl plano.

Restruktūrizavimo pagalba grindžiama įvykdomu, nuosekliu ir ilgalaikiu planu atkurti ilgalaikį įmonės gyvybingumą.

Sanavimo pagalba turi atitikti toliau nurodytas sąlygas:

- Pagalbą turi sudaryti **atšaukiama likvidumo** parama, suteikiama kaip paskolų garantijos ar paskolos, taikant įprastas komercinių palūkanų normas.
- Turi apsiriboti tokia **suma, kurios reikia, kad įmonė nenutrauktų veiklos**.
- Teikiama tik tiek **laiko (ilgiausiai 6 mėnesius)**, kiek reikia **įmonės atsigavimo planui parengti**.
- Turi būti **pateisinama socialiniais sunkumais** ir **nedaryti neigiamo poveikio** pramonės būklei kitose valstybėse narėse.
- Apie ją pranešama Komisijai kartu su atitinkamos valstybės narės vardu duotu įsipareigojimu ne vėliau kaip **per 6 mėnesius** nuo pagalbos skyrimo dienos pateikti Komisijai **restruktūrizavimo arba likvidavimo planą** arba įrodymą, kad paskolos gražintos arba kad garantija nutraukta.
- Pagalba turi būti **vienkartinė operacija** („vieno ir paskutinio karto“ principas).

Restruktūrizavimo pagalba gali būti skiriama, tik jei atitinkami šie kriterijai:

- Komisijai pateikiama įmonės **restruktūrizavimo (atsigavimo) programa** siekiant per pagrįstą laikotarpį atkurti įmonės gyvybingumą.
- Imamasi **kompensuojamųjų priemonių** siekiant išvengti nepageidaujamo konkurencijos iškraipymo (pvz., atitinkamai mažinant pajėgumą). Tačiau ši sąlyga paprastai nebus taikoma mažosioms įmonėms, nes manoma, kad *ad hoc* pagalba mažosioms įmonėms

paprastai neiškraipo konkurencijos taip, kad prieštarautų bendram interesui.

- **Pagalba apribojama iki mažiausios sumos**, kurios reikia restruktūrizavimo priemonėms įgyvendinti. Pagalbos gavėjai **svariai prisideda savo ištekliais**, kuriems neskiriama pagalba. Mažosios įmonės finansinis įnašas turėtų būti mažiausiai 25 % restruktūrizavimo išlaidų, o vidutinės įmonės – 40 %. Išimtinėmis aplinkybėmis ir iškilus ypatingiems sunkumams Komisija gali sutikti su mažesniu įnašu.
- Įmonė turi **visiškai įgyvendinti restruktūrizavimo planą** ir laikytis visų nustatytų sąlygų.
- Restruktūrizavimo pagalba gali **būti skiriama tik vieną kartą** („vieno ir paskutinio karto“ principas).
- Būtina **griežta kontrolė ir metinių ataskaitų teikimas**.

Pajėgumo mažinimo ir (arba) pačių įnašo kriterijai *MVĮ ir įmonėms remiamuose regionuose* gali būti taikomi lanksčiau.

Daugiau informacijos:

- *Bendrijos gairėse dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti (OL C 244, 2004 10 1, p. 2),*

[http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004XC1001\(01\):EN:HTML](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52004XC1001(01):EN:HTML).

4. LAIKINOSIOS VALSTYBĖS PAGALBOS PRIEMONĖS SIEKIANT PADIDINTI GALIMYBES GAUTI FINANSAVIMĄ DABARTINĖS FINANSŲ IR EKONOMIKOS KRIZĖS SĄLYGOMIS

2008 m. gruodžio 17 d. Komisija priėmė Bendrijos laikinąją valstybės pagalbos priemonių sistemą siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis. Be to, 2009 m. vasario 25 d. į ją įtraukti keli techniniai pakeitimai. Sistemoje valstybėms narėms suteikiama papildomų galimybių valstybės pagalbos srityje kovoti su realiu sumažėjusių kreditų poveikiu ekonomikai. Į naująją sistemą įtrauktos kelios laikinosios priemonės, kuriomis valstybėms narėms suteikiama galimybė padėti išskirtinių finansavimo problemų patiriančioms įmonėms, pirmiausia MVĮ.

Šios laikinosios priemonės grindžiamos Sutarties 87 straipsnio 3 dalies b punktu, pagal kurį Komisija suderinama su bendrąja rinka gali paskelbti pagalbą „kurios nors valstybės narės ekonomikos dideliems sutrikimams atitaisyti“. Valstybės narės turi pranešti apie schemas, pagal kurias naudojamos šiomis priemonėmis, ir, kai schema patvirtinama, jos gali iš karto suteikti individualią pagalbą apie tai nepranešusios.

Salygos

- Visos priemonės taikomos tik įmonėms, kurios 2008 m. liepos 1 d. nebuvo sunkumų patiriančios įmonės¹⁴. Jos gali būti taikomos įmonėms, kurios tuo metu nepatyrė sunkumų, bet susidūrė su jais vėliau dėl pasaulinės finansų ir ekonomikos krizės.
- Šias priemones galima taikyti iki 2010 m. gruodžio 31 d.
- Šių laikinų priemonių negalima sumuoti su *de minimis* pagalba toms pačioms tinkamoms finansuoti išlaidoms. Po 2008 m. sausio 1 d. gautos *de minimis* pagalbos suma atimama iš suderinamos pagalbos, suteiktos tuo pačiu tikslu remiantis šia sistema, sumos. Laikinos pagalbos priemonės gali būti sumuojamos su kita suderinama pagalba ar kitų formų Bendrijos finansavimu, jeigu paisoma atitinkamose gairėse ar bendrųjų išimčių reglamentuose nurodyto didžiausio pagalbos intensyvumo.

Naujos priemonės ir esamų priemonių laikini pakeitimai

- **Vienkartinė pagalba iki 500 000 EUR vienai įmonei per artimiausius dvejus metus (2008 m. sausio 1 d. – 2010 m. gruodžio 31 d.), siekiant padėti įveikti esamus sunkumus.** Ši pagalbos priemonė taikoma tik pagalbos schemoms. Žuvininkystės sektoriaus įmonės ir pirmine žemės ūkio produktų gamyba užsiimančios įmonės negali

¹⁴ Sunkumų patiriančių įmonių apibrėžtys:

- Didelių įmonių apibrėžtis pagal Bendrijos gairių dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti

2.1 punktą, OL C 244, 2004 10 1, p. 2–17.

- MVĮ apibrėžtis pagal 2008 m. rugpjūčio 6 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 800/2008,

skelbiančio tam tikrų rūšių pagalbą suderinama su bendrąja rinka taikant Sutarties 87

ir 88 straipsnius (Bendrasis bendrosios išimties reglamentas), 1 straipsnio 7 dalyje nurodytą apibrėžtį, OL L 241, 2008 8 9.

gauti tokios pagalbos, kaip ir pagalbos eksportui. Jeigu įmonė jau gavo *de minimis* pagalbą prieš įsigaliojant šiai laikinajai sistemai, 2008 m. sausio 1 d. – 2010 m. gruodžio 31 d. pagal šią priemonę gautos pagalbos ir *de minimis* pagalbos suma negali viršyti 500 000 EUR.

- **Valstybės garantijos paskoloms sumažinant mokėtiną priemoką.** MVĮ gali būti iki 25 % sumažinta metinė priemoka, mokėtina už naujas garantijas per dvejus metus nuo garantijos suteikimo. Be to, šios įmonės gali kitiems aštuoneriems metams prašyti komunikate nustatytos priemokos. Didžiausia paskolos suma negali viršyti pagalbą gaunančios įmonės visų metinių darbo užmokesčio išlaidų. Garantija negali viršyti 90 % paskolos ir gali apimti tiek investicijas, tiek apyvartinio kapitalo paskolas.
- **Pagalba visų rūšių paskoloms taikant subsidijuojamą palūkanų normą.** Komisija pritaria, kad teikiamų valstybinių ar privačių paskolų palūkanos būtų bent jau tokios pačios kaip centrinio banko nakties norma ir priemoka, lygi vidutinės vienerių metų normos, kurią bankai siūlo kitiems bankams, bei centrinio banko nakties normos 2007 m. sausio 1 d. – 2008 m. birželio 30 d. skirtumui, taip pat kredito rizikos priemokai, kuri atitinka gavėjo rizikos profilį, kaip nurodyta Komisijos komunikate dėl orientacinių ir diskonto normų nustatymo metodo. Šį metodą galima taikyti visoms iki 2010 m. gruodžio 31 d. pasirašytoms sutartims ir bet kokios trukmės paskoloms. Iki 2012 m. gruodžio 31 d. mokėtiną palūkaną gali būti sumažintos.
- **Pagalba sumažinant investicinių paskolų, susijusių su produktais, kurie labai pagerintų aplinkos apsaugą, palūkanų normą.** Palūkanų norma MVĮ gali būti sumažinta 50 %. Subsidijuojama palūkanų norma taikoma ne daugiau kaip dvejus metus nuo paskolos suteikimo. Pagalba gali būti teikiama produktų gamybai, siekiant iš anksto pritaikyti prie būsimų dar negaliojančių Bendrijos aplinkos apsaugos standartų arba prie griežtesnių standartų.
- **Laikina nuo 2006 m. Rizikos kapitalo gairių leidžianti nukrypti nuostata.**
 - Tikslinės MVĮ finansavimo dalies padidinimas nuo 1,5 mln. EUR iki **2,5 mln. EUR**;
 - **mažiausios privačių investuotojų dalies** sumažinimas nuo 50 % iki **30 %** (remiamuose regionuose ir už jų ribų).
- **Komunikato dėl eksporto kredito reikalavimų supaprastinimas**, taikant išimtį ir leidžiant neparduotina riziką prisiimti valstybei.

Daugiau informacijos:

- *Komisijos komunikate „Laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ (priimtas 2008 m. gruodžio 17 d.),*

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/horizontal.html.

I PRIEDAS

Didžiausia galima pagalba MVĮ pagal valstybės pagalbos taisykles

MĮ – mažosios įmonės, VĮ – vidutinės įmonės

Ribos nustatytos vienam vienos įmonės projektui, jeigu nenurodyta kitaip

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos		BBIR			
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas		Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR		
De minimis pagalba	200 000 EUR įmonei per 3 fiskalinius metus nėra laikoma pagalba					
Rizikos kapitalo pagalba	Galimos įvairios pagalbos formos (žr. 2.3 punktą)		1,5 mln. EUR vienai tikslinei įmonei per 12 mėnesių	Nenurodyta		
Pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai	MĮ	VĮ		MĮ	VĮ	
	Fundamentiniai tyrimai	100 %	100 %	20 mln. EUR	100 %	100 %
	Pramoniniai tyrimai	70 %	60 %	10 mln. EUR	70 %	60 %
	Bandomoji taikomoji veikla	45 %	35 %	7,5 mln. EUR	45 %	35 %
	15 procentinių punktų priemoka (iš viso iki 80 %), jeigu bendradarbiaujama arba dalijamasi rezultatais		Suma didinama du kartus, jeigu tai EUREKA projektas ¹⁵	15 procentinių punktų priemoka (iš viso iki 80 %), jeigu bendradarbiaujama arba dalijamasi rezultatais		
Pagalba techninių galimybių studijoms						
Fundamentiniai tyrimai			20 mln. EUR			
Pramoniniai tyrimai	75 % pramoniniams tyrimams		10 mln. EUR	75 % pramoniniams tyrimams		
Bandomoji taikomoji veikla	50 % bandomajai taikomajai veiklai		7,5 mln. EUR	50 % bandomajai taikomajai veiklai		
			Suma didinama du kartus, jeigu tai EUREKA projektas			

¹⁵ EUREKA – tai visos Europos į rinką orientuotų pramoninių MTTP organizacijų tinklas.

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos	BBIR	
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas	Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR
Pagalba su pramoninės nuosavybės teisėmis susijusioms išlaidoms padengti	100 %		100 %
Fundamentiniai tyrimai	50 %	5 mln. EUR	50 %
Pramoniniai tyrimai	25 %		25 %
Bandomoji taikomoji veikla			
Pagalba įdarbinant kviestinius aukštos kvalifikacijos darbuotojus	50 % vienai įmonei ir kviestiniam asmeniui trejiems metams	Nenurodyta	50 % vienai įmonei ir kviestiniam asmeniui trejiems metams
Pagalba moksliniams tyrimams ir technologijų plėtrai žemės ūkio ir žuvininkystės sektoriuose	100 % laikantis specialių sąlygų	Nenurodyta	100 % laikantis specialių sąlygų
Pagalba naujovės diegiant naujoms įmonėms (tik MĮ)	1 mln. EUR 1,25 mln. EUR regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą 1,5 mln. EUR regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą	1 mln. EUR 1,25 mln. EUR regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą 1,5 mln. EUR regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą	Nenurodyta
Pagalba naujovių diegimo konsultacinėms paslaugoms ir naujovių diegimo paramos paslaugoms	100 %, jeigu paslaugos teikėjas turi nacionalinį arba Europos sertifikatą Kitais atvejais – 75 % Daugiausia 200 000 EUR vienai įmonei per trejus metus	200 000 EUR vienai įmonei per trejus metus	100 %, jeigu paslaugos teikėjas turi nacionalinį arba Europos sertifikatą Kitais atvejais – 75 %
Pagalba procesų ir organizacinių naujovių diegimui paslaugų sektoriuje	MĮ: 35 % VĮ: 25 %		Netaikoma
Pagalbą naujovių diegimo grupėms Investicinė pagalba	MĮ: 35 % VĮ: 25 %		Netaikoma

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos	BBIR	
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas	Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR
Pagalba veiklai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 %, per penkerius metus tolygiai mažinant iki 0 ARBA ▪ 50 % penkerius metus 		
Investicinė pagalba, leidžianti taikyti griežtesnius standartus nei Bendrijos nustatyti arba gerinti aplinkos apsaugą, jeigu Bendrijos standartų nėra	<p>MĮ: 70 % VĮ: 60 %</p> <p>Konkursas: 100 %</p> <p>Priemoka už diegiamas ekologiškas naujoves: 10 %</p>	7,5 mln. EUR	<p>MĮ: 55 % VĮ: 45 %</p>
Pagalba naujoms transporto priemonėms, kurioms taikomi griežtesni standartai nei Bendrijos nustatyti, įsigyti	<p>MĮ: 70 % VĮ: 60 %</p> <p>Konkursas: 100 %</p> <p>Priemoka už diegiamas ekologiškas naujoves: 10 %</p>	7,5 mln. EUR	<p>MĮ: 55 % VĮ: 45 %</p>
Pagalba išankstiniam būsimų aplinkos standartų taikymui	<p>Anksčiau nei 3 metais: MĮ: 25 % VĮ: 20 %</p> <p>1–3 metais anksčiau: MĮ: 20 % VĮ: 15 %</p>	7,5 mln. EUR	<p>Anksčiau nei 3 metais: MĮ: 15 % VĮ: 10 %</p> <p>1–3 metais anksčiau: MĮ: 10 %</p>
Pagalba aplinkos apsaugos tyrimams atlikti	<p>MĮ: 70 % VĮ: 60 %</p>	Nenurodyta	<p>MĮ: 70 % VĮ: 60 %</p>
Pagalba investicijoms į energijos taupymo priemones	<p>MĮ: 80 % VĮ: 70 %</p> <p>Konkursas: 100 %</p>	7,5 mln. EUR	<p>Tinkamų finansuoti išlaidų apskaičiavimas:</p> <p><u>1. Grynosios papildomos investicinės išlaidos:</u> MĮ: 80 % VĮ: 70 %</p> <p><u>2. Bendrosios papildomos investicinės išlaidos:</u> MĮ: 40 % VĮ: 30 %</p>
Investicinė pagalba			
Pagalba veiklai	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 100 %, per penkerius metus tolygiai mažinant iki 0 ARBA ▪ 50 % penkerius metus 		Netaikoma

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos	BBIR	
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas	Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR
Pagalba veiksmingu energijos naudojimu pagrįstam centralizuotam šildymui naudojant tradicinę energiją	MĮ: 70 % VĮ: 60 % Konkursas: 100 %	Netaikoma	
Pagalba investicijoms į labai veiksmingą bendrą šilumos ir elektros energijos gamybą	MĮ: 80 % VĮ: 70 % Konkursas: 100 %	7,5 mln. EUR	MĮ: 65 % VĮ: 55 %
Investicinė pagalba Pagalba veiklai	<u>3 galimybės:</u> 1. Gamybos sąnaudų ir rinkos kainos skirtumo padengimas ARBA 2. Naudojimasis rinkos mechanizmais (ekologiniai sertifikatai, konkursai) 100 %, per penkerius metus tolygiai mažinant iki 0 ARBA 50 % penkerius metus	Netaikoma	
Pagalba investicijoms, kuriomis skatinamas energijos iš atsinaujinančių energijos šaltinių naudojimas	MĮ: 80 % VĮ: 70 % Konkursas: 100 %	7,5 mln. EUR	MĮ: 65 % VĮ: 55 %
Investicinė pagalba Pagalba veiklai	<u>3 galimybės:</u> 3. Gamybos sąnaudų ir rinkos kainos skirtumo padengimas ARBA 4. Naudojimasis rinkos mechanizmais (ekologiniai sertifikatai, konkursai) 5. 100 %, per penkerius metus tolygiai mažinant iki 0 ARBA 50 % penkerius metus	Netaikoma	
Pagalba aplinkos apsaugai mokesčių lengvatų arba atleidimo nuo mokesčių forma	Taikomos specialios sąlygos (žr. 4 „Pagalbos aplinkai gairių“ skyrių)	Nenurodyta	Tik energijos mokesčiams pagal Direktyvą 2003/96/EB: suteikiama ne daugiau kaip 10 metų, jeigu mokamas bent mažiausias Bendrijos nustatytas mokestis
Pagalba atliekų tvarkymui	MĮ: 70 % VĮ: 60 %	Netaikoma	

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos	BBIR	
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas	Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR
Pagalba užterštoms teritorijoms atkurti	100 %	Netaikoma	
Pagalba įmonių perkėlimui	MĮ: 70 % VĮ: 60 %	Netaikoma	
Pagalba taikant prekybos leidimais sistemas	Taikomos specialios sąlygos	Netaikoma	
Regioninė investicinė pagalba (ir pagalba užimtumui)	20–80 % atsižvelgiant į konkrečios srities sunkumus	Pagalba sudaro mažiau kaip 75 % didžiausios pagalbos sumos investicijoms, kurių tinkamos finansuoti išlaidos yra 100 mln. EUR	Regioninės pagalbos intensyvumas pagal atitinkamą regioninės pagalbos žemėlapi MĮ: 20 procentinių punktų priemoka; VĮ: 10 procentinių punktų priemoka (išskyrus didelius investicinius projektus ir transportą) ¹⁶
Regioninė pagalba veiklai	Taikomos specialios sąlygos	Netaikoma	
Pagalba įsteigtoms naujoms mažosioms įmonėms (remiamuose regionuose)	<i>Regionuose pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punktą:</i> 35 % prieš 1–3 metus įsteigtoms įmonėms 25 % prieš 4–5 metus įsteigtoms įmonėms Bendra didžiausia pagalbos suma: 2 mln. EUR <i>Regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą:</i> 25 % prieš 1–3 metus įsteigtoms įmonėms 15 % prieš 4–5 metus įsteigtoms įmonėms Bendra didžiausia pagalbos suma: 1 mln. EUR Tam tikrais atvejais pagalbos suma gali būti padidinta 5 %	2 mln. EUR regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies a punktą 1 mln. EUR regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą <i>Metinės vienai įmonei skiriamos sumos – ne daugiau kaip 33 % minėtų pagalbos sumų</i>	<i>Regionuose pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punktą:</i> 35 % prieš 1–3 metus įsteigtoms įmonėms 25 % prieš 4–5 metus įsteigtoms įmonėms <i>Regionuose pagal 87 straipsnio 3 dalies c punktą:</i> 25 % prieš 1–3 metus įsteigtoms įmonėms 15 % prieš 4–5 metus įsteigtoms įmonėms Tam tikrais atvejais pagalbos suma gali būti padidinta 5 %

¹⁶ Žemės ūkio sektoriui taikomi kitokie intensyvumo dydžiai.

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos	BBIR	
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas	Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR
MVĮ teikiama investicinė pagalba ir pagalba užimtumui	Netaikoma	7,5 mln. EUR	MĮ: 20 % VĮ: 10 % Investicijoms į žemės ūkio produktų perdirbimą ir prekybą jais: 75 % atokiausiuose regionuose 65 % mažosiose Egėjo jūros salose 50 % regionuose pagal Sutarties 87 straipsnio 3 dalies a punktą 40 % visuose kituose regionuose
Pagalba mokymui	Netaikoma	2 mln. EUR vienam mokymo projektui	Specialusis mokymas: MĮ: 45 % VĮ: 35 % Bendrasis mokymas: MĮ: 80 % VĮ: 70 % 10 procentinių punktų priemoka, jei mokymas suteikiamas neįgaliems ar palankių sąlygų neturintiems darbuotojams (iš viso ne daugiau kaip 80 %) 100 % jūrų transporto sektoriuje
Pagalba moterų įsteigtoms naujoms mažosioms įmonėms	Netaikoma	1 mln. EUR (daugiausia 33 % tos sumos per metus)	15 % per pirmuosius 5 metus
Pagalba konsultavimui	Netaikoma	2 mln. EUR	50 %
Pagalba MVĮ dalyvavimui mugėse	Netaikoma	2 mln. EUR	50 %
Pagalba palankių sąlygų neturinčių darbuotojų įdarbinimui darbo užmokesčio subsidijų forma	Netaikoma	5 mln. EUR	Palankių sąlygų neturintys darbuotojai: 50 % per pirmus 12 mėnesių Labai nepalankias sąlygas turintys darbuotojai: 50 % per pirmus 24 mėnesius
Pagalba neįgalių darbuotojų užimtumui darbo užmokesčio subsidijų forma	Netaikoma	10 mln. EUR	75 %
Pagalba neįgalių darbuotojų užimtumo papildomoms išlaidoms kompensuoti	Netaikoma	10 mln. EUR	100 %

Pagalbos priemonės rūšis	Gairės / sistemos	BBIR	
	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba / suma pagal atitinkamas gaires / sistemas	Didžiausia leistina pagalbos suma pagal BBIR	Pagalbos intensyvumo viršutinė riba pagal BBIR
Pagalba sunkumų patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti	Taikomos specialios sąlygos	Netaikoma	

II PRIEDAS

MVĮ apibrėžtis

1 straipsnis

Įmonė

Įmonė yra bet kokio teisinio statuso subjektas, užsiimantis ūkine veikla. Tai visų pirma savarankiškai dirbantys asmenys ir šeimos verslas, kurie susiję amatais ar kita veikla, ir reguliariai ūkinę veiklą vykdančios ūkinės bendrijos ar asociacijos.

2 straipsnis

Personalo skaičius ir įmonių kategorijas lemiančios finansinės viršutinės ribos

1. Į mikro, mažųjų ir vidutinių įmonių (toliau – MVI) kategoriją įeina įmonės, kuriose dirba mažiau kaip 250 darbuotojų ir kurių metinė apyvarta neviršija 50 mln. EUR, ir (arba) metinė balanso suma neviršija 43 mln. EUR.
2. MVĮ kategorijoje mažoji įmonė apibrėžiama kaip įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 50 asmenų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) metinė balanso suma neviršija 10 mln. EUR.
3. MVĮ kategorijoje mikroįmonė apibrėžiama kaip įmonė, kurioje dirba mažiau kaip 10 asmenų ir kurios metinė apyvarta ir (arba) metinė balanso suma neviršija 2 mln. EUR.

3 straipsnis

Įmonių rūšys, į kurias atsižvelgiama apskaičiuojant personalo skaičių ir finansines sumas

1. Savarankiška įmonė – įmonė, kuri pagal 2 dalį neklasifikuojama kaip įmonė partnerė arba pagal 3 dalį neklasifikuojama kaip susijusi įmonė.
2. Įmonės partnerės – visos įmonės, kurios pagal 3 dalį neklasifikuojamos kaip susijusios įmonės ir tarp kurių egzistuoja tokie santykiai: įmonė (tiekėjų įmonė) viena arba su kita ar kitomis susijusiomis įmonėmis, apibrėžtomis 3 dalyje, turi 25 % ar daugiau kitos įmonės (vartotojų įmonės) kapitalo arba balsavimo teisių.

Tačiau įmonė gali būti klasifikuojama kaip savarankiška, taigi neturinti įmonės partnerės, nors šią 25 % ribą pasiekia arba viršija toliau nurodyti investuotojai, jeigu jie, kaip apibrėžta 3 dalyje, nėra individualiai arba bendrai susiję su minėta įmone:

- a) viešos investicinės korporacijos, rizikos kapitalo bendrovės, asmenys arba asmenų grupės, nuolat vykdantys rizikos kapitalo investavimo veiklą, investuojantys nuosavą kapitalą į nekotiruojamą verslą (verslo finansiniai rėmėjai), jeigu tų verslo finansinių rėmėjų bendra investicijų suma į tą pačią įmonę yra mažesnė kaip 1 250 000 EUR;
 - b) universitetai ar pelno nesiekiantys mokslinių tyrimų centrai;
 - c) instituciniai investuotojai, įskaitant regioninės plėtros fondus;
 - d) savarankiškos vietos institucijos, kurių metinis biudžetas mažesnis kaip 10 mln. EUR ir kurių vietovėse gyvena mažiau kaip 5 000 asmenų.
3. Susijusios įmonės – įmonės, kurios viena su kita susijusios kuriais nors iš tokių santykių:
 - a) viena įmonė turi kitos įmonės akcininkų arba narių balsų daugumą;

- b) viena įmonė turi teisę paskirti arba atleisti daugumą kitos įmonės administracijos, valdybos arba priežiūros organo narių;
- c) pagal sutartį arba, vadovaujantis memorandumo ar įmonės įstatų nuostata, vienai įmonei suteikiama teisė daryti kitai įmonei esminę įtaką;
- d) viena įmonė, būdama kitos įmonės akcininkė arba narė, vadovaudamasi su tos įmonės kitais akcininkais ar nariais sudaryta sutartimi, viena kontroliuoja tos kitos įmonės akcininkų arba narių balsavimo teisių daugumą.

Laikoma, kad dominuojančios įtakos nėra, jei 2 dalies antrojoje pastraipoje išvardyti investuotojai, nepažeidžiant jų, kaip akcininkų, turimų teisių, patys tiesiogiai ar netiesiogiai nedalyvauja valdant kitą įmonę.

Įmonės, per vieną ar daugiau kitų įmonių arba kuri nors iš 2 dalyje paminėtų investuotojų palaikančios kokius nors pirmojoje pastraipoje išvardytus santykius, taip pat laikomos susijusiomis įmonėmis.

Įmonės, palaikančios minėtus santykius su fiziniu asmeniu ar bendrai veikiančių fizinių asmenų grupe, taip pat laikomos susijusiomis įmonėmis, jei jos savo veiklą arba dalį veiklos vykdo toje pačioje atitinkamoje rinkoje arba gretimose rinkose.

Gretima rinka laikoma produkto ar paslaugos rinka, esanti greta atitinkamos vartotojų ar tiekėjų rinkos.

4. Išskyrus 2 dalies antrojoje pastraipoje numatytus atvejus, įmonė negali būti laikoma MVĮ, jei 25 % ar daugiau kapitalo arba balsavimo teisių atskirai ar bendrai tiesiogiai arba netiesiogiai kontroliuoja viena ar daugiau viešųjų institucijų.
5. Įmonės gali deklaruoti turinčios savarankiškos įmonės, įmonės partnerės ar susijusios įmonės statusą, taip pat skelbti duomenis apie 2 straipsnyje nustatytą viršutinę ribą. Tai deklaruoti galima net ir tuo atveju, kai kapitalas pasiskirstęs taip, kad neįmanoma tiksliai nustatyti, kas jį valdo; tokiu atveju įmonė gali gera valia deklaruoti, kad gali daryti teisėtą prielaidą, jog kita ar kitos susijusios įmonės bendrai nevaldo 25 % arba daugiau kapitalo ar balsavimo teisių. Tokios deklaracijos daromos nepažeidžiant nacionalinių arba Bendrijos taisyklių, numatančių patikrinimus ar tyrimus.

4 straipsnis

Duomenys, pagal kuriuos apskaičiuojamas personalo skaičius ir finansinės sumos bei tiriamas laikotarpis

1. Personalo skaičiui ir finansinėms sumoms apskaičiuoti imami vėliausio susijusio patvirtinto apskaitos laikotarpio duomenys, ir jie skaičiuojami metams. Skaičiuojant atsižvelgiama į duomenis, gautus nuo sąskaitų uždarymo datos. Skaičiuojant metinę apyvartą, iš jos gautos sumos išskaičiuojamas pridėtinės vertės mokestis (PVM) ir kiti netiesioginiai mokesčiai.
2. Sąskaitų uždarymo dieną paaiškėjus, kad įmonės metiniai duomenys apie darbuotojų skaičių ar finansinių sumų viršutines ribas viršijo arba nepasiekė 2 straipsnyje nurodytų ribų, toks faktas neturėtų nulemti vidutinės, mažosios ar mikroįmonės statuso netekimo ar įgijimo, jeigu tos viršutinės ribos nebuvo viršytos du apskaitos laikotarpius iš eilės.
3. Naujai įsteigtų įmonių, kurių sąskaitos dar nebuvo patvirtintos, duomenys, kurių pagrindu apskaičiuojamas darbuotojų skaičius ir finansinės sumos, yra apskaičiuojami pagal *bona fide* skaičiavimo rezultatus finansiniais metais.

5 straipsnis

Personalo skaičiaus apskaičiavimas

Darbuotojų skaičius atitinka metinių darbo vienetų (MDV) skaičių, t. y. visą darbo dieną atitinkamoje įmonėje arba jos vardu visu tiriamu metų laikotarpiu dirbančių darbuotojų skaičių. Ne visus metus išdirbę darbuotojai, ne visą darbo dieną, neatsižvelgiant į jos trukmę, dirbę asmenys ir sezoniniai darbuotojai sudaro MDV dalis. Personalas:

- a) darbuotojai;
- b) įmonei pavaldžioje įmonėje dirbantys asmenys arba asmenys, pagal nacionalinės teisės normas laikomi tokios įmonės darbuotojais;
- c) savininkai vadovai;
- d) partneriai, užsiimantys įmonėje nuolatine veikla ir gaunantys iš jos finansinės naudos.

Gamybinę praktiką atliekantys asmenys arba studentai, besimokantys profesijos pagal gamybinės praktikos ar profesinio mokymo sutartis, į personalo skaičių neįtraukiami. Motinystės ar tėvystės atostogų išėję darbuotojai į personalo skaičių neįtraukiami.

6 straipsnis

Įmonės duomenų nustatymas

1. Savarankiškos įmonės duomenys, įskaitant personalo skaičių, nustatomi išimtinai remiantis tos įmonės sąskaitų rodikliais.
2. Įmonių partnerių arba susijusių įmonių turinčios įmonės duomenys, įskaitant personalo skaičių, nustatomi pagal įmonės sąskaitų duomenis ir kitus įmonės duomenis arba, jei yra, pagal įmonės konsoliduotos finansinės atskaitomybės rodiklius ar pagal konsoliduotos finansinės atskaitomybės, į kurią įmonė įtraukta per konsolidavimą, rodiklius.

Prie pirmojoje pastraipoje nurodytų duomenų pridedami įmonės partnerės – tiekėjų įmonės arba vartotojų įmonės – duomenys. Pridedama suma yra proporcinga kapitalo arba balsavimo teisių (pasirenkant didesnę skaičių) procentinei daliai. Jei įmonės yra skirtingos, imama didesnė procentinė dalis.

Prie pirmojoje ir antrojoje pastraipose nurodytų duomenų pridedama įmonės, kuri tiesiogiai arba netiesiogiai susijusi su įmone, 100 % rodiklių, jei tie rodikliai nėra jau įtraukti į sąskaitas konsolidavimo metu.

3. Pagal 2 dalį įmonės partnerių duomenys yra gaunami remiantis jų arba, jei yra, konsoliduotų sąskaitų ar kitais rodikliais. Prie tų duomenų pridedama 100 % įmonių, susijusių su tomis įmonėmis partnerėmis, rodiklių, jeigu tie rodikliai nėra jau įtraukti į sąskaitas konsolidavimo metu.

Pagal tą pačią 2 dalį su įmone susijusių įmonių duomenys yra gaunami remiantis jų sąskaitų duomenimis ir kitais, jei yra, konsoliduotais, jų duomenimis. Prie tų duomenų pridedami *pro rata* bet kokių susijusių įmonės įmonių partnerių – tiekėjų arba vartotojų įmonių – duomenys, jeigu tų duomenų dalis, bent jau proporcinga daliai, nurodytai 2 dalies antrojoje pastraipoje, dar nėra įtraukta į konsoliduotas sąskaitas.

4. Jei įmonės konsoliduotose sąskaitose nėra duomenų apie personalo skaičių, šis skaičius apskaičiuojamas proporcingai sudedant įmonių partnerių duomenis ir pridėdant įmonių, su kuriomis įmonė susijusi, duomenis.